Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 28, 1980 No. 229. VOL. LXXXVII.

Відбулися наради "Унум Омнес"

Вашінгтон. — В днях від 30-го вересня до 3-го жовтня відбував наради у Вашінгтоні Екзекутивний комітет відомої Міжнародної федерації католицьких чоловіків "Унум Омнес", який під цю пору об'єднує біля 30-ти національних асоціяцій; Україну репрезентує в ньому від 1962 року Український Християнський Рух, а делегата Руху проф.В.Янева від 1967 року обирають до проводу. Щорічні засідання Екзекутивного комітету відбуваються здебільшого в одній із европейських столиць, бо саме на терені Европи є більшість національних асоціяцій.

проф.д-р В.Янів

Від цієї засади відступлено в біжучому році, щоб у той спосіб заактивізувати Південно-американські і Центрально-американські країни, яким важко було б висилати делегатів до Европи. Цьогорічні наради проводу Федерації сполучено із широкою "регіональною зустріччю Америки" для розглянення внутрішніх справ цього континенту. До речі, подібних регіональних зустрічів відбулося в Европі вже декілька, а остання — у Мюнхені 1977 року — мала чисельну й активну українську делеґацію, що працювала у різних комісіях, зокрема брала участь у підготовці комісії, що розглядала справи положення Церкви за залізною заслоною, із окремою доповіддю про стан Церкви в Україні. Ця активність, а зокрема св.Літургія, відслужена місцевим Владикою — Платоном спричинилися до статутової постанови, схваленої на загальних зборах 1978 року в Римі, що одне з місць у проводі має бути зарезервоване для делегата Східної Церкви.

Розрахунок, що в американській реґіональній зустрічі братиме участь більша кількість представництв із цього континенту, виявився правильним: крім делегації З'єднаних Стейтів Америки, яка підготовляла зустріч і була її господарем, під проводом попереднього президента Федерації Ф. Нігавзена із Сінсінатті, були заступлені Арґентина, Венесуеля, Домініканська Республіка, Колюмбія, Мехіко та Перу. Щоправда, з Европи приїхали також делеґації з багатьох країн (12, у тому числі — дві делеґації екзильних груп: Україна і Польща). В окремих засіданнях брали участь громадяни із Вашінґтону, зокрема українці: отці з парафій св.Родини та св.

(Закінчення на стор. 6)

Нюаркська Округа УНСоюзу відбула організаційні збори

Нюарк, Н. Дж.(Ю. Б.). — В суботу, 4-го жовтня ц.р. тут, в Українському Народному Домі, відбулися організаційні наради Окружного Комітету УНСоюзу, в яких взяли участь крім членів Управи багато секретарів та інших урядовців.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи Юліян Баранюк, а секретарював Василь Гнатів. Відкриваючи наради голова привітав всіх присутніх, а зокрема головного організатора Василя Оріховського, сказавши, що наради є організаційного характеру і тому присвятимо якнайбільше часу цій ділянці. По проведенні підрахунку здобутків Округи за останніх вісім місяців, стверджено, що на 22 Відділи 9 Відділів не придбали членів, а 13 Відділів здобули 78 нових членів, і Округа виконала покищо на 50 відсотків своє зобов'язання.

Приємно згадати тих секретарів, які працювали і приєднали членів. Ними є: М. Суховерський, Відділ 3-ий — 1 член; М. Отрок, Відділ 14-ий — 10 членів; Р. Лапичак, Відділ 27-ий — 2 члени; Юлія Демчук, Відділ 76-ий — 6 членів; Ярослав Леськів, Відділ 133-ий — 5 членів; В. Осадчук, Відділ 172-ий — 11 членів; А. Твардовська, Відділ 214-ий — 6 членів; І. Іваник, Відділ 234-ий — 4 члени; А. Кейбіда, Відділ 322-ий — 2 члени; Софія Оріховська, Відділ 340-ий — 15 членів; Ю. Баранюк, Відділ 371-ий — 15 членів; Олена Чорномаз, Відділ 490-ий — 2 члени.

Голова Баранюк сказав, що ми потребуємо нового ентузіязму, — відданости і переконання, а тоді зможемо поборювати всякі труднощі, які зустрічаються на шляху нашої союзової праці. Дальше висловив признання тим секретарям, що приєднали членів, а також просив відсталих секретарів взятися до посиленої праці. Рівнож згадав про Союзовий День, який вже десятий рік відбувається в Бавнд Вруку і який випав цього року дуже успішно, та при тім подякував всім тим, що причинилися своєю працею до цього вдалого Союзового Дня.

Про загальний стан Округи і цілости УНСоюзу говорив головний організатор Василь Оріховський. Він підкреслив успішну фінансову господарку УНСоюзу загально, однак кількість членства меншає, бо передусім молодь наша не цікавиться і відходить. УНСоюз хоче заанґажувати нашу молодь до праці. Головний Уряд думає про ці проблеми, про ці втрати членства і хоче завести нові ідеї, нові поліси, які б зацікавили нашу громаду. В біжучому році УНСоюз видав 23 тисячі дотацій на рекляму, як також стипендистам 32 тисячі, і поза тими видатками йде на зустріч кожної потреби нашої громади, заявляючи при тому, що УНСоюз не є тільки обезпеченевою компанією, а є складовою частиною нашого суспільства. Тому кожний з нас повинен стати членом УНСоюзу. В кінці свого слова головний організатор апелював до всіх Відділів виконати плян у приєднуванні членів, щоб увійти в члени заслужених союзовців.

В дискусії брали участь: Софія Оріховська, Р. Лапичак, Юлія Демчук, І. Іваник, М. Отрок, В. Осадчук, І. Воробець, І. Стефуришин, В. Боярський, Я. Леськів й інші.

У внесках і запитах порушувано справу Свободи, справу молоді, щоб її анґажувати до праці по Відділах, а ті секретарі, що не приєднали ані одного члена протягом року, повинні добровільно уступити і дати можливість працювати іншим.

Наради проходили в справжній братській атмосфері й їхній весь час присвячено виключно союзовим справам.

Вичерпні відповіді дав головний організатор В. Оріховський. Голова Ю. Баранюк подякував всім за численну участь і просив присутніх виконати свій плян приєднування нових членів.

КНР заключила великий збіжевий контракт із ЗСА

Пекін, КНР. — В середу, 22-го жовтня, в Пекіні підписано договір на чотири роки щодо продажу збіжжя ЗСА Китайській Народній Республиці. З американського боку підписав його амбасадор ЗСА в Пекіні Леонард Вудкок, а з китайського боку — міністер зовнішньої торгівлі Лі Чіянг. Розміри того договору такі великі, що вони можуть за певних умов вагомо вплинути на відносини на світовому збіжевому ринку.

Договір зобов'язує Китай до купна, а ЗСА до продажу 6-9 мільйонів метричних тонн збіжжя річно протягом чотирьох років. У випадку, коли б в Китаї заіснувала потреба на більші закупи, він мусить перед закупом повідомити уряд ЗСА й договоритися в тій справі.

Цим договором КНР забезпечує собі достатнє постачання збіжжя і кормів навіть в умовах стихійної катастрофи, великого неврожаю тощо. Для Америки він вигідний тим, що він стабілізує закупом такої великої кількости збіжжя рівновагу між попитом і запотребуванням, що в умовах вільної господарки відіграє важливу ролю. Таким чином це потягнення особливо корисне для американського фармера.

ЗСА мають подібний договір з Москвою. Американське ембарго змусило СССР до шукання за збіжжям на світових ринках, а в кінці до набуття за вищу ціну нижчої як американської якости збіжжя. Вже в найближчому часі це повториться, бо цьогорічні слабі жнива в СССР змусять Москву шукати за поважнішою кількістю збіжжя. Це, очевидно, піднесе попит на збіжжя на світових ринках, а одночасно з тим буде поштовхом до поширення засівної площі.

Політичні наслідки того договору між ЗСА і КНР також будуть вагомі. Бо хоч Москва дотепер змогла якоюсь мірою поповнити нестачу власного збіжжя і кормів закупами в інших країнах, як ЗСА, одначе повноти свого запотребування вона не покрила. Ще в гіршому положенні вона буде цього й наступного року з огляду на вичерпання світових резерв. Навіть поширення засівної площі в світі, в країнах, які експортують пшеницю, як, наприклад, Арґентина і Канада, не може бути таким великим, щоб покрити запотребування й поповнити вичерпані резерви.

Новий уряд в Італії дістав вотум довір'я

Рим, Італія. — Після резиґнації прем'єра Френческа Коссіґи 27-го вересня урядова криза в Італії не тривала довго. Причиною кризи, з одного боку, були ощадностеві пляни, що їх хотів реалізувати Коссіґа, а з другого, бажання Комуністичної партії Італії, другої по величині після християнських демократів політичної партії в Італії, через повалення уряду й викликання кризи торувати собі шлях до участи в уряді, чого не хотять допустити християнські демократи.

І в одному і другому випадку ті, що голосували проти уряду й завалили його, не добилися свого. Новий прем'єр, також з партії християнських демократів, Арнальдо Форляні, представив парляментові свій плян, який виглядає на копію пляну Коссіґи, й парлямент прийняв його, бо іншого виходу не мав. А комуністи не ввійшли до уряду, бо привладна коаліція обняла тепер, крім християнських демократів, Республіканську партію, Соціялістичну партію та Соціял-демократичну парію й має 90 голосів більшости.

Хоч уряд рішений послідовно переводити політику обмежень у видатках і ощадностей та збільшити деякі податки, економічні експерти не передбачають тривалого господарського покращання в Італії. Вправді, інфляція знизилася з 22 відсотків до 20, девізові резерви піднеслися завдяки зростові цін на золото до 40 більйонів долярів, але інші факти далі ослаблюватимуть італійську господарку.

В Італії заведено так званий індекс платень, тобто платні працівників зростають автоматично зі зростом цін, з індексом коштів прожитку. Таким чином, кожних три місяці, бо щотри місяці пристосовується платні до зросту індексу коштів прожиття, заробітки будуть піднесені так, що це негайно викличе зріст цін на ринку. Засобів піднести продуктивність індустрії без її реорганізації перевести не можна. Зміцнений курс доляра автоматично понизив вартість італійської ліри й збільшив конкуренційність італійського продукту.

Але економісти згідні, що „це все допоможе на шість до вісім місяців, а нам треба розв'язки на роки". І тому, на загальну думку, і теперішній стан не втримається довго.

ІРАНСЬКО-ІРАКСЬКА ВІЙНА У ПОВНОМУ РОЗГАРІ

Багдад, Ірак. — Не зважаючи на спротив іранської армії і цивільного населення, яке на заклик уряду допомагає військовикам поборювати іракських „напасників", іракські війська підступили і почали обстрілювати ракетами місто Дізфуль у провінції Кузістан, багатій на нафту.

Іранське радіо повідомило, що в наслідок ракетного бомбардування загинули не тільки вояки, але також понад 100 цивільних осіб в цьому місті. Виглядає, кажуть військові спостерігачі, — що Ірак плянує захопити цю місцевість для того, щоб цілковито перетяти доплив нафти з Діфулю до інших місцевостей, а тим самим створити труднощі економічного характеру не тільки для Ірану, але також для багатьох інших держав покупців іранської нафти. Іракське військове командування також повідомило, що під контролею знаходяться місцевість Хоррамшар та інші стратегічно важливі місцевості, але іранці заперечують такі твердження.

Західні пресові агентства інформують, що в неділю, 26-го жовтня, іракське командування наказало поновити ракетне бомбардування міста Дізфуль советського виробу ракетами. Ці ракети, кажуть західні знавці, переважно вживаються для знищення об'єктів, коли військо плянує, наприклад, захопити місто, але побоюється, що противник ставитиме спротив заховавшись в будинках. Іранська пресова служба ПАРС заявила, що „ворожі війська трикратно обстріляли советськими ракетами місто, нанісши чимало матеріяльних шкод". Президент Ірану Абольгассан Бані Садр особисто відвідав збомбардовані місцевості, щоб наочно переконатись, як далеко сягають матеріяльні знищення важливої під кожним оглядом місцевості.

У міжчасі іракський уряд знову гостро заатакував Уряд З'єднаних Стейтів Америки за „підступну політику на Близькому Сході", побоюючись, що ЗСА, після евентуального звільнення американських закладників, про що тепер заговорив цілий світ, поновлять доставу новочасної зброї і запасових частин для Ірану і тим самим перерішать в користь тієї країни. Покликаючись на заяви президента Джіммі Картера і державного секретаря Едмунда Маскі міністер закордонних справ Іраку Садун Гамаді заявив, що треба в коротці сподіватися не тільки моральної, але також матеріяльної допомоги ЗСА для аятолли Хомейні, який хоч і веде супроти Америки ворожу політику, однак хоче максимально використати закладників для своїх цілей.

З огляду на те, що ЗСА цікавляться звільненням закладників і не можуть бути безсторонні, іракський уряд звернувся за посередництвом Люксембурґу, до европейських держав, щоб вони перебрали ініціятиву у свої руки і розпочали заходи у справі закінчення війни.

У світі

У МІСЦЕВОСТІ ОРТУЕЛЛЯ, Еспанія, вибухом у школі вбито принаймні 67 осіб, здебільшого дітей. Вибух стався або в збірнику газу пропану, яким користувалася школа, або в котлі. Велика сила вибуху знищила значну частину шкільного будинку, а рисункову залю, де 250 дітей були зайняті рисуванням і малюванням, зруйнувала дощенту. Серед убитих — учитель, який вів лекцію то двоє інших старших осіб. Понад 30 дітей перебуває в шпиталі, в тому шестеро в критичному стані. Ортуелля лежить в провінції басків, недалеко Більбао і зпочтку було підозріння, що це баскські терористи спричинили експлозію.

ДО ПАКІСТАНУ й Індії надходять відомості про нову, можливо дотепер найбільшу, советську офензиву в Афганістані. Атаками охоплені широкі простори на південь від столиці Афганістану Кабуля аж до пакістанської границі. Міста Газні і Гардез є центром советської офензиви, яка довела до важких боїв з самостійниками-партизанами і військовими афганськими частинами, що перейшли на бік самостійників в цілій провінції Пактія. Одночасно советське летунство бомбить провінції Нанґрахар і Лоґар, які великою мірою опановані самостійниками. В Кабулі після короткої перерви поновилися бойові виступи самостійних елементів. Советське командування видало заборону своїм воякам появлятися на вулицях міст інакше, як у бойових формаціях. Патрулювання булиць відбувається тільки в танках і панцерних возах, пересування советських військ через місто тільки вночі.

В ТЕГРАНІ ЗААРЕШТОВАНО ще одного американського громадянина. Арештованим є Могі Собгані, власник комп'ютерської торговельної аґенції в Теграні. Собгані був уродженцем Ірану та має дружину іранку. При їхньому виїзді з Теграну 6-го вересня тегранські ісламські дружинники заарештували його та дотепер тримають в ув'язненні під замітом у шпигунстві, хоч дотепер ніяких доказів йому не представлено. Так само далі перебуває в тюрмі американська авторка Цинтія Дюї, яку арештовано ще в травні цього року. Її також заарештували ісламські дружинники. Швайцарська амбасада, яка піклується ними, не може добитися ані їхнього звільнення, ані подання, чим вони допустилися шпигунства. Брат заарештованого Могі Собгані Морріс, який мешкає в Санта Барбарі в Каліфорнії, поінформував, що причиною арешту Могі є те, що їхній рід належить до мусулманської секти Багай, яку жорстоко переслідує й винищує теперішній режим, опертий на секті шіїтів.

ЛІВІЙСЬКІ ЛІТАКИ небезпечно перешкоджають в патрульних летах американських літаків у тій частині Середземного моря, що омиває береги Лівії. Хоч американські літаки строго притримаються міжнародних приписів і тримаються у законній відстані від лівійських берегів, лівійські літаки вже неоднораэово зближалися до них так щільно, що поставала небезпека зудару. Останньо лідер Лівії Муаммар Каддафі написав листа до президента Картера і кандидата Республіканської партії на президента Роналда Реґена, в якому вимагає, щоб „американські літаки й воєнні кораблі трималися оподалік від лівійських арабських границь в районі Середземного моря". Тепер той лист появився платним оголошенням в деяких американських газетах. В цьому листі Каддафі говорить про можливість вибуху війни: „Якщо б вибухла війна, — можливости якої не можна виключити — це буде війна, нав'язана нам Америкою".

В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД категорично відкинув вимогу Об'єднаних Націй в справі відбуття міжнародної конференції для обговорення й вирішення справи Камбоджі. Комуністичне радіо в Ганої накинулося на Об'єднані Нації, що їхня резолюція є „ароґантним викликом сумління проґресивного людства". Конференція, що її пропонує Генеральна Асамблея ОН, мала б відбутися наступного року і головною її ціллю є довести до відкликання 200,000 в'єтнамських вояків із Камбоджі.

В Америці

ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ усіх трьох кандидатів на президента набирає на силі і дуже часто перетворюється у драматичні виступи, що набирають посмаку звичайної пропаґанди. До того висновку дійшли численні політичні аналітики, які слідкують за поведінкою і висловами кандидатів. Президент Джіммі Картер не перестає говорити про „загрозу атомової війни" у випадку перемоги Роналда Реґена, а при тому багато обіцяє: неґритянським виборцям кращі соціяльні програми, збільшення здоровельних фондів, більше затруднень; жидівським виборцям — допомогу для Ізраїля, а посадникові Ню Йорку Едвардові Качеві більше грошової допомоги для збалянсування міського бюджету. Республіканський кандидат продовжує атакувати економічну політику Картера, яка довела до інфляції і рецесії, а тим самим зниження життєвого рівня для всіх американських громадян. Незалежний кандидат Джон Андерсон закликає президента Картера виявити народові всі „таємниці" Уряду у справі звільнення 52-ох американських закладників з Ірану. Андерсон побоюється, що у зв'язку з президентськими виборами Картер поробить завеликі зобов'язання, які ляжуть опісля тягарем на американських платників податків.

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР Юджін МекКарті, демократ з Міннесоти, заявив, що він голосуватиме у виборах за республіканським кандидатом Роналдом Реґеном і заперечив, що колинебудь говорив про Реґена, як „підпалювача війни" і „далеку від реальности людину". МекКарті при тому відмітив, що він думав спершу про незалежного кандидата на президента, але, як показують опити, Джон Андерсон не має в цьому році жадних виглядів і тому найкращим вибором на його думку є підтримувати Роналда Реґена. Колишній впливовий сенатор прийшов до переконання, що Реґенова економічна, а навіть збросева програма є куди кращою від такоїж програми Джіммі Картера.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ потвердив раніші поголоски, що іранські поліційні чинники ув'язнили натуралізованого американського громадянина народженого в Ірані 44-річного письменника Могі Собгані і держать його вже цілий місяць без жадного обвинувачення. Речники Державного департаменту заявили, що швайцарська амбасада в Теграні, яка заступає інтереси З'єднаних Стейтів Америки в Ірані, пробувала добитись до ув'язненого, але не мала в цьому успіхів. Крім 52-ох закладників і Собгані іранці держать у в'язниці ще 49-річну Синтію Дваєр з Боффало, також письменницю, яка перебувала в Ірані як приватна особа.

ДЕМОНСТРАНТИ, ПЕРЕВАЖНО негри і порторіканці, окупували два виборчі бюра Демократичної партії у Філядельфії і Детройті, домагаючись від президента Джіммі Картера сповнення обіцянки про побудову більше мешканевих низькочиншових домів для біднішого прошарку населення. Покищо поліція нікого не заарештувала і взагалі поліційні чинники поступають дуже обережно, щоб не перетворити звичайної молочисельної демонстрації на велику проблему, яка у передвиборчій гарячі могла б значно пошкодити Картерові.

КОЛИШНІЙ СЛУЖБОВЕЦЬ Центральної розвідчої служби ЗСА Дейвід Г. Барнет признався, що він співпрацював із советською розвідкою від якої він отримав 100,000 долярів винагороди за те, що допомагав її інфільтрувати конґресові і сенатські комісії для справ розвідки та постачав советам інші розвідчі матеріяли при зустірчах із советськими зв'язковими в Джакарті, Індонезії і Відні, Австрії. Барнет погодився на зізнання і співпрацю з Департаментом судівництва під умовою, що йому буде знижено вирок засуду, як рекомпенсату за виявлення багатьох советських аґентів в ЗСА і за кордоном. Федеральна лава присяжних розпочала слухати справу Барнета в п'ятницю, 24-го жовтня ц.р., у Балтиморі.

Іранський парлямент зволікає з рішеннями в справі закладників

Тегран, Іран. — В неділю, 26-го жовтня, Іранський парлямент продовжував наради про долю американських закладників за зачиненими дверима, розглядаючи рапорти з пропозиціями умов для Америки, на яких би закладників було звільнено.

Спостерігачі уважають, що закрита сесія парляменту продиктована тим, щоб парляментаристи бралися безпосередньо для справи, а не один поперед одного старалися критикувати Америку, яку в тій країні розполітизовані й розагітовані іранці тепер дуже не люблять. Недільна сесія не довела до жодної ухвали і тому наради продовжувалися в понеділок і будуть іти в дальші дні, поки буде прийнята відповідна децизія щодо полонених американських дипломатів.

Семичленна комісія, визначена іранським парляментом 2-го жовтня ц.р., подала свої рекомендації щодо звільнення цих 52-ох американців. Рекомендації має схвалити парлямент Ірану і Уряд ЗСА, і тоді найправдоподібніше, — згідно з думкою високопоставленого іранця з ОН — сорок закладників звільнять вже, мовляв, у четвер, 30-го жовтня.

Як і досі, з Ірану надходять досить суперечні вістки, тому Уряд ЗСА і тепер ставиться з певною дозою скептицизму до цих найновіших потягнень Ірану та попереджує населення ЗСА не будувати зависоких надій, щоб знову не розчаруватися, якщо і ці активності в іранському парляменті не дадуть сподіваної волі закладникам.

Деякі члени іранського парляменту тут висловлюють припущення, що умови звільнення американців будуть ті, які вже висловив був аятолла Хомейні раніше: зворот маєтку покійного шаха, розмороження іранських фондів, здепонованих в американських банках, припинення фінансових судових справ різних відшкодувань від Ірану для американських громадян чи фірм, не втручення у внутрішні справи Ірану.

Студенти Колюмбійського університету стримлять до встановлення курсів

Ню Йорк, Н.Й. — Недавно українським студентам при Колюмбійському університеті в Ню Йорку відкрилася унікальна нагода започаткувати програму українських курсів. Слов'янський відділ при цьому університеті виявив бажання призначити частину своїх фондів на цю ціль і звернувся до Українського Клюбу, щоб допомогти в цій справі.

З цією метою Клюб вирішив улаштувати концерт і забаву, дохід з якої буде призначений на розбудову цієї програми українських курсів. В концерті візьмуть участь молоді українські таланти, які своїми виступами хочуть підтримати Український Клюб в його стараннях. Після концертової програми відбудеться забава при звуках оркестри „Водограй" з Ню Йорку. Концерт і забава відбудуться в п'ятницю, 14-го листопада 1980 року, у приміщенні Millicent McIntosh Center, Barnard College, Columbia University, 606 West 120th St. and Broadway.

Вступ — 2.00 дол. для студентів з університетськими виказками і 3.00 для гостей. Концерт почнеться точно в год. 7:30 увечері, а забава в год. 9-ій.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Змаг триває

З України у вільний світ знову продісталася тривожна вістка про засуд на десять років в'язниці і п'ять років заслання Василя Стуса, поета і літературного критика, довголітнього борця за національні і людські права в Україні, який, до речі, вже відбув одно вісімрічне покарання у совєтських концентраційних таборах і перейшов пекло знущань у комуно-московських катівнях.

Василь Стус народився в 1938 році, закінчив педагогічний інститут, відслуживши приписаний речинець служби у Червоній Армії, а повернувшись звідтіля, співпрацював з багатьма газетами і журналами. Писав багато на літературні теми до різних видань в УССР, а також видав свої власні збірки. У пізніх 60-их роках приєднався до тих нечисленних інтелектуалістів, які не могли більше терпіти знущань комуно-московських окупантів і запротестували проти нищення української культури, безпідставних арештів культурних діячів. Тоді його усунено з аспірантури, заборонено друкувати його статті і вірші, звільнено з роботи. І відтоді розпочався його тернистий шлях, він вступив на дорогу страждань, яка чекає кожного, хто насмілюється ставити будь-який спротив Москві у поневолених нею країнах.

Немає отже сумніву, що Стус, член Української Гельсінської групи, це нова жертва терору комуно-московських окупантів, які хочуть застрашити внутрішню опозицію, що вимагає не тільки свободи людині, але також свободи для свого народу. Одночасно метою цих засудів є відстрашити Захід від допомоги рухам спротиву в совєтській імперії, речники якої вважають, що засуди членів спротиву—це внутрішня справа Совєтського Союзу. Однак, не зважаючи на терор, засуди, застрашування, звільнювання з праці й інші заходи, руху спротиву не вдалось цілковито зліквідувати, а тим більше зупинити корисної праці Української Гельсінської групи, яка, як це ми наглядно бачимо, ефективно працює, не зважаючи на дуже прорідженi ряди свого членства й симпатиків.

На місце заарештованих на горизонті з'являються все нові й нові імена борців, зокрема в Україні, Литві, Грузії, Вірменії і багатьох інших поневолених країнах, які не перервують визвольного бою з Москвою, не зважаючи на обставини. Цікавим явищем є те, що майже ніхто з ув'язнених і засуджених на довголітні терміни не кається перед Москвою, хоч чимало людей в умовах тоталітарної сваволі лякається власної тіні. Тому треба подивляти тих, які зберігають честь української нації і свою боротьбою, своїми змаганнями, зреченням з власних вигод, зреченням, навіть із мінімуму свого особистого, приватного життя, засвідчують тривання українського визвольного бою.

В обличчі такої ситуації ми, українські громади на поселеннях у країнах вільного світу, не можемо стояти осторонь і „мовчки чухати чуби", коли там в Україні проходять процеси боротьби, коли Захід почав чимраз відважніше прислуховуватися до внутрішніх стрясень у совєтській імперії, коли у ці змагання за національні і людські права включається молодеч організації. Дивно було б, якщо б нам в цих акціях щонебудь перешкоджало, наприклад релігійні чи політичні приналежності, чи територіяльне походження. Усе це такі другорядні речі, що про них навіть не варто говорити.

У цьому випадку слід відкрито сказати, що якщо українські спільноти, які вже зуміли в міжчасі нав'язати добрі відносини з урядовими чинниками країн їхнього поселення, не зуміють максимально використати нагоди, щоб стануть в обороні переслідуваних і гонених наших братів в Україні, то ми не виконаємо своїх завдань, а наші брати і сестри в Україні нам цього ніколи не простять. Тому, вказуючи на засуд Василя Стуса, ставаймо до оборонної праці і сповнімо наш обов'язок політичних посланців, тим більше, що маємо для цього добру нагоду.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВСЕ ЩЕ тут і там святкують перемогу 77-го бейзболового сезону, який закінчився тріюмфом філядельфійської дружини „Филліс" над дружиною „Роялс" з Кензас Ситі. Філядельфійці виграли світову серію відношенням ігор 4:2. Мешканці цього міста з ентузіязмом вітали своїх переможців на вулицях міста з участю посадника й інших високих урядовців, а також в окремих льокалях і клюбах.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через дві інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Ярослав Гайвас

РЕАКЦІЯ НА ПОДІЇ В ПОЛЬЩІ

Почуття полегші в світі після осягнення згоди між польськими робітниками й комуністичною владою у Варшаві поволі уступає місце стурбуванню. Не зважаючи на нібито миролюбиві заяви з кіл польського уряду, а навіть з партії, бурхливі наради якої загально відомі, та на заяви з Москви, занадто багато знаків і твердих фактів вказує на те, що всі ці уступки були зроблені, щоб виграти час і підготовити позицію для дальшого маневру або удару. Хто добре приглядається поступуванню червоної Москви, той мав змогу не раз бачити, що там здебільшого у таких випадках рішають поволі, готуються основно, щоб опісля виступити всією силою. І тому оправдані побоювання, чи саме тепер не маємо до діла з таким станом.

Для ілюстрації можемо пригадати собі славетну Празьку весну. Скільки маневрів (політичних) мали тоді місце з боку Москви: нібито переговори з Дубчеком і його товаришами, взаємні зустрічі й поїздки, списувані і несписувані пакти, зустріч на станції в Черна і уложені там протоколи" — раптові десанти на Прагу й інші летовища Чехо-Словаччини. Празька весна скінчилася пізно літом 1968 року, бо щойно 20-го серпня большевики і їхні сателіти почали інвазію. Подібна тактика, — хоч з огляду на блискавичний перебіг застосована протягом днів, але не тижнів і місяців, — була вжита і в часі мадярської революції 1956 року: переговори, відхід російських військ, обіцяні поступки — і нагло танки й гармати на вулицях.

Така тактика потрібна большевикам не лише для того, щоб підтягнути свої сили, підготовити пляни, потрібне постачання, командний склад людей, але й на те, щоб розхитати світ, а в першу чергу Захід, а найважливіше здеморалізувати народ, проти якого переводиться операція. Долучується до того ще й потреба вибрати якнайкращий момент: в мадярському випадку, який був дуже для Росії небезпечний, найкращим моментом була тодішня суєська криза, яка краще всього іншого дала алібі для совєтських танків у Букарешті.

Протизаходи вже почалися

Приглянемося на заходи сателітних сусідів Польщі, а тоді побачимо, що ані Москва, ані вони не здали своїх позицій у відношенні до Польщі. Найбільше прорічистою в цьому відношенні є Східня Німеччина. В часі чеської кризи власне вона і її лідер Гонекер подавали сигнали. Гонекер відмовчувався, доки Москві треба було, а опісля першим заговорив про „загрозу від контрреволюційних потягнень чеських товаришів". І тепер той же самий Гонекер сказав публічно, що „Польща є і залишиться совєтською. А ми, її сусіди, подбаємо про це". Навіть коли б не було попереднього „мадярського моделю", то виразність теперішнього виступу Гонекера така очевидна, що проходити попри неї не можна. А крім цього всі інші заходи східньонімецької совєтської маріонетки говорять ще сильніше, бо мовою фактів. Шеф поліції в Східній Німеччині генер. Ерік Мільке видав підготувальні „на всякий випадок" розпорядження для підвладної йому поліції, а після цього заявив: „Ми проявимо максимум активности у підтримці політики Совєтського Союзу і цілої спільноти соціялістичних держав". Як причину цьому він подав „намагання імперіялістичних сил Заходу усунути соціялістичний уряд у Східній Німеччині". Переходячи на ту позицію, Східня Німеччина загострює дотепер вигідні для неї стосунки і співпрацю з Західньою Німеччиною і це також мусить мати свою вимогу.

Ясно, що Східньою Німеччиною Москва не обмежиться. Всі сателітні країни почали заходи в двох напрямах: забезпечити себе від впливу подій у Польщі та ізолювати їх. Кожен з тих сателітів стосує іншу тактику, залежно від своїх умов і потреб.

В Болгарії справа проста. Болгарський комуністичний уряд майже не має відоміших дисидентів внутрі. Там ще є той стан, коли населення у своїй масі терпеливо зносить тягарі, не виявляючи спротиву. І тому режим обмежується тільки до прикручення поліційної гайки.

В Румунії від самого початку польських страйків режим не допускав інформацій про них і далі придушує всяке слово, всякі вістки. Комуністичний режим, навчений страйком власних копалень два роки тому, тепер пильнує, щоб серед робітників не було найменших проявів незадоволення, чи прагнення змін на краще. Центральна влада, забезпечившись на робітничому відтинку, почала наступ на інтелектуальному фронті, б'ючи в першу чергу по письменниках, поетах, взагалі робітниках пера.

На Мадярщині справа складніша. Янос Кадар за мовчазною згодою Москви пішов на різні полегші в господарській системі. Він дав більше прав керівникам господарських станиць, злібералізував торгівлю, підніс життєвий рівень. Він дав профспілкам значно більші права, як вони мають у будь-якій сателітній державі. Профспілок заохочують до виступів за матеріяльні здобутки, за „хліб і масло", а вся політика й керівництво й далі піде по тій же лінії і в разі якихсь внутрішніх неспокоїв воно готове поступитися дечим та звільнити трохи більше товарових запасів для населення.

В Чехо-Словаччині насамперед президент Ґустав Гусак, а відтак за ним Василь Біляк та інші почали „хрестоносний похід" проти лібералізації. Чеський уряд і поліція перевели акції проти членів і співробітників „Хартії 77" і всі вияви діяльности їх перервані, доки вони не знайдуть нових метод, нових засобів і нових помічників.

(Закінчення на стор. 5)

Володимир Душник

ШПИГУНИ, ШПИГУНИ, ШПИГУНИ

Американська політична література як теж щоденна преса, переповнена тематикою шпигунства, де „винуватцями торжества" звичайно є Совєтський Союз чи його комуністичні сателіти.

З того виходить, що Москва кидає величезні суми грошей по цілому світі — совєтські агенти знаходяться в Японії, у всіх країнах Західньої Европи і Південної Америки — для здобуття військових таємниць та індустріяльних винаходів Заходу.

Департамент справедливости у Вашінгтоні подав до публічного відома, що його колишній агент Дейвид Барнет мав прийняти 100,000 долярів від совєтської таємної поліції, КГБ, за те, щоб він старався про працю в Сенатській Комісії у справах розвідки, яку загально уважають за найбільш критично важливу в системі американських розвідчих організацій.

Щоправда речники Департаменту справедливости твердять, що Д. Барнета не прийняли на роботу, але його справа перебуває тепер під слідством і відбудеться суд. А загалом цю справу називають „найбільш драматичною та найважливішою справою КГБ дістатися в середину американських розвідчих органів".

Як тільки стало відомо про зв'язки Барнета з КГБ, виник, як звичайно, конфлікт між Сенатською Комісією у справах розвідки і ФБІ відносно процедури, як трактувати цю справу. Деякі чинники, з Сенатської Комісії пропонували уживати Барнета як „потрійного агента", який мав би доносити Сенатській Комісії про його співпрацю з КГБ.

Однак ФБІ було за тим, щоб його негайно віддати під суд тому, що його намагання проникнути в Сенатську Комісію для роботи для КГБ „становить дуже поважний злочин зламання закону".

Американські урядові чинники заявили, що Барнет признався до своїх зв'язків з КГБ перед слідчими органами Американського Уряду, і тому є намагання зменшити обвинувачення проти нього, як також, що признався до злого вчинку. Крім того він може співпрацювати з Урядом проти розвідчих дій совєтських шпигунів в Америці.

Урядові чинники у Вашінгтоні, добре ознайомлені з совєтською розвідкою, твердять, що в останніх роках КГБ робить збільшені зусилля для проникання в американську розвідчу систему не тільки в урядових департаментах, але також у приватних фірмах, що мають контракти з Урядом, контакти з військовими й індустріяльними компаніями, що заангажовані в мілітарній чи півмілітарній продукції. Виходить, що Москва може робити поступ тільки при допомозі крадених на Заході чи купованих в нього патентів і винаходів, хоч для пропаганди вона називає себе „наймодернішою технологічною" країною.

Леся Лисак-Тивонюк

ВДОВА

„Ой, там удівонька
та пшеничeньку сіє".
(народна пісня)

Продавчиня Ганна дижурувала при дверях кімнатки, в якій клієнтки приміряли одяг, коли це до неї підійшла жінка, несучи в руках дві суконки. Само по собі, це було б найбуденніше явище у крамниці, якщо б не обличчя, а зокрема очі незнайомої. Це було напрочуд гарне личко, яке рідко доводилося бачити в цій крамниці з дешевим одягом, а прекрасні карі очі надавали йому особливого чару. Та обличчя й очі були водночас сумні - пресумні...

Вразлива на смуток і красу Ганна, теплосердечно всміхнулася до незнайомої: „Заходьте, будь ласка, і якщо вам потрібна допомога, покличте мене". „Так, я попрошу вас порали, котра із суконок більш підходитиме мені" — відповіла тихо жінка. — „Бачите, приятелі запросили мене на весільну гостину, і рад-не-рад, мушу піти, щоб їх не образити відмовою". Ганна дискретно глянула на скромний одяг незнайомої: нічого дивного, бож багаті жінки та пані з так званої американської „сосаїті" сюди не заходили, і, як звичайно, вирішила сказати свою щиру думку. Дарма, що за неписаним крамничним законом, продавчиці повинні завжди прихвалювати дорожчий одяг... Для Ганни жінки, які тут купували, не були автоматами, з яких

(Закінчення на стор. 6-ій)

Петро Одарченко

ОЛЕНА ПЧІЛКА

/До 50-их роковин з дня смерти/

(1)

В історії української національної культури і українського національного відродження великі заслуги має видатна українська письменниця і громадська діячка Ольга Петрівна Драгоманова-Косач, широко відома на Україні під літературним псевдонімом Олена Пчілка. Її діяльність була надзвичайно різноманітна: поетеса, прозаїк, драматург, улюблена дитяча письменниця, публіцистка, редакторка й журналістка, науковець-етнограф, активна громадська діячка, зразкова мати — вихователька своїх щістьох дітей, зокрема своєї геніяльної дочки Лариси, яка завдяки особливому вихованню своєї матері стала поетесою світової слави, відомою під псевдонімом Лесі Українки.

Олена Пчілка народилася 17-го, за старим стилем, 29-го, за новим, червня 1849 року в місті Гадячому на Полтавщині. Її батько, Петро Драгоманов, дворянин, юрист і літератор, виховував своїх дітей у дусі людяности й любови до простого народу. Мати — дочка поміщика з Гадяцького повіту, чарувала своїх дітей рідними українськими піснями. В родині панувала українська мова, українські народні звичаї і обряди. Ользі було 9 років, коли помер її батько. Тоді її брат Михайло опікувався дальшою освітою своєї сестри, на 8 років молодшою від нього. Михайло Драгоманов влаштував свою сестру Ольгу в приватному пансіоні Нельговської в Києві. Це була одна з найкращих шкіл того часу. Славетний лікар і педагог Пирогов викладав фізику й природознавство, а Михайло Драгоманов викладав історію. 1866 року Ольга Петрівна закінчила пансіон, а наступного року одружилася з товаришем свого брата Петром Антоновичем Косачем і виїхала у Звягель /Новгород Волинський/, де Петро Антонович мав посаду голови з'їзду мирових посередників.

На Волині Ольга Петрівна захоплювалася вивченням народного побуту, записувала пісні, збирала зразки вишивок. Наслідком цього захоплення була перша цінна наукова праця, що була надрукована 1876 року під назвою „Український орнамент".

В 70-их роках Ольга Петрівна двічі побувала за кордоном. Під час другої подорожі — 1878 р. — вона зустрілася з Іваном Франком та Михайлом Павликом, а також з іншими галицькими діячами. 1880 року Косачі переїхали в село Колодяжне Ковельського повіту. Головним завданням Ольги Петрівни було виховання дітей в українському національному дусі, — перша дитина, син Михайло, народився 1869 року, а Леся — в 1871 році. Одночасно пожвавилася й літературна діяльність Ольги Петрівни.

Дбаючи про українську лектуру для своїх дітей, Ольга Петрівна 1882 року видала збірник своїх перекладів „Українським дітям". 1883 року Ольга Петрівна почала друкувати свої поезії й оповідання у львівському журналі „Зоря". Помітивши в Лесі літературний хист, Ольга Петрівна вживала всіх заходів для розвитку її талантів.

Олена Пчілка брала діяльну участь в українському жіночому русі. Разом із Наталією Кобринською вона видала 1887 року у Львові перший жіночий альманах із творів самих авторок-жінок „Перший вінок". Перша збірка поезій Олени Пчілки була надрукована в 1886 році у Львові під назвою „Думки-мережанки".

Літературно-громадська праця письменниці особливо широко розгорнулася в дев'яності роки, коли Косачі переїхали на постійне мешкання до Києва. Щирою приязню й спільними інтересами були поєднані три українські родини: Косачі, Старицькі й Лисенки.

Тут спільними силами цих родин утримувалися вечірки, присвячені творчості Шевченка, Глібова, Гребінки, Котляревського. В 70-ті роки заснувалося літературне товариство молодих українських літераторів „Плеяда". На літературних вечорах цього гуртка активну участь брала Олена Пчілка і Михайло Старицький.

В лютому 1901 року в будинку Київського Літературно-Артистичного Товариства відбулося урочисте свято для вшанування 25-річчя літературної діяльности Олени Пчілки. Михайло Грушевський, І. Франко і В. Гнатюк, вітаючи Олену Пчілку від імени редакції Літературно-Наукового Вісника, підкреслювали, що Олена Пчілка в тяжких умовах національного і політичного гніту не зламалася, і „тим більший подив, тим більша радість, що ця людина — жінка, письменниця, у якої виcтало снаги не тільки чесно і непохитно нести 25 літ стяг українського слова, але й подарувати Україні ряд молодих працівників, що в домашньому крузі набралися любови до рідної мови і до рідного люду...".

Великою подією в житті Олени Пчілки було велике українське національне свято відкриття в Полтаві пам'ятника Іванові Котляревському в 1903 році. Олена Пчілка всупереч урядовій забороні виголосила промову українською мовою. Це був мужній і сміливий протест проти національного гніту царської Росії.

Революція 1905 року відкрила нові можливості для розгортання громадської діяльности Олени Пчілки. Вона в складі делегації українських діячів домагалася у прем'єр-міністра Вітте скасування заборон на українське слово. Олена Пчілка брала діяльну участь у праці редакційної колегії новозаснованого в Полтаві українського тижневика „Рідний Край". Згодом вона сама стала видавцем і редактором цього тижневика і щінного додатку для дітей „Молода Україна". Перемагаючи неймовірні труднощі й перешкоди, Олена Пчілка повела цей журнал до самого кінця, себто до заборони 1914 року.

Велике особисте горе — смерть улюбленого сина Михайла /1903 р./, смерть чоловіка /1909 р./ і смерть доні Лесі Українки /1913 р./ — тяжко пережила Олена Пчілка, проте вона не припинила своєї видавничої й літературної діяльности.

Після смерти Лесі Українки Олена Пчілка перебралася жити до свого рідного Гадячого, де вона з 1917-го до 1919 року редагувала „Газету Гадяцького Земства", що деякий час виходила під назвою „Рідний край".

(Продовження буде)

З господарського життя

На пресовій конференції у Пекіні, КНР, президент Франції Валєрі Жіскар д'Естен повідомив, що КНР погодилася купити від французьких фірм два атомові реактори потуги 900 мегаватів. Китай зобов'язався уживати ці реактори тільки для мирного виробництва. Де примістять ці реактори, ще невідомо. Будуть це перші атомові споруди в КНР, які працюватимуть виключно для мирних цілей. Усі дотеперішні такого роду споруди в КНР працюють для виробництва зброї. Президент Жіскар д'Естен перебуває саме тепер в Китаї на державній візиті. В часі перебування в Пекіні він мав зустріч з колишнім лідером Камбоджі князем Нородомом Сіґануком. У відрізненні до державних візит інших президентів, які були дотепер у КНР, президент Жіскар д'Естен відвідав деякі міста в глибині Китаю та відбуде подорож до Тібету.

Не зважаючи на неґативну поставу американської громадськости, промисловість ЗСА змушена розбудовувати атомові споруди для постачання енергії в мирних цілях. Конгресове бюро для справ технології перевірило різні розсліди й ствердило, що в найближчих 20 роках продукція нафтової ропи падатиме в ЗСА дуже швидко. Теоретично кола спеціялістів допускають можливість значного зросту продукції нафти в світі за яких десять років, одначе фінансування нафтодобувних проєктів, а вони мали б місце здебільшого у віддалених промислово країнах — становить такі труднощі, що приватний капітал не хотітиме братися до цього. Крім того політичні умови в окремих країнах, у яких можна б переводити розшуки за нафтовими родовищами, такі, що приватні капітали уникають їх. Тепер ЗСА продукують коло 10,2 мільйона барилок денно ропи, за п'ять років ця продукція впаде до 7,2 — 8,5 мільйона барилок денно, а ще п'ять років пізніше, тобто коло 1990 року, — нижче семи більйонів барилок.

Турецький міністер господарки Турґут Озаль, який є також заступником прем'єра і має величезні повновласті, приступив до стабілізаційних заходів у господарці країни, які триватимуть чотири-п'ять років. У основі цих заходів будуть обмеження для консументів. Розруха в Туреччині довела до спаду промислової продукції на коло 50 відсотків, безробіття в Туреччині осягнуло 20 відсотків робочої сили. Приватні й публічні банкові установи погодилися фінансувати господарську відбудову Туреччини, але під умовою великих ощадностевих заходів. Світовий банк дає вже цього року додаткові до теперішніх позик 600 мільйонів долярів, Міжнародний валютний фонд — 1,6 більйона на протязі трьох років, Організація для економічної співпраці і розвитку (об'єднання промислових країн) цього року — 1,6 більйона, а уряди західніх держав на протязі найближчих трьох років згідні перевести дотеперішній довг у сумі трьох більйонів долярів на нові легкі сплати. Спроба рятунку Туреччини спричинена її великим стратегічним значенням для Західньої Европи, війною на Середньому Сході та безпосередньою загрозою Москви.

У відповіді на відносно оптимістичні передбачування приватних банків і промислу про дальший перебіг господарського застою в Західній Німеччині її міністер господарки граф Отто Лямбсдорф повідомив, що ріст німецької господарки в 1980 році буде нижчий від передбаченого 1-2 відсотка. Невепність на енергетичному ринку відбється поважно на дальшому плануванні з огляду на небезпеку перебоїв у постачанні нафти. Експорт промислових виробів з Західньої Німеччини вже змалів і передбачується його дальший спад. Президент емісійного Федерального банку Карль Отто Пель заперечив, що ні в якому разі не передбачується девальвації німецької марки, хоч її теперішня висока вимінна стопа на світових біржах є чималою перепоною в експорті.

Найбільша в Канаді і одна з найбільших у світі фабрика рільничих машин Мессі-Ферджісон опинилася в такій важкій фінансовій ситуації, що тільки масивна державна допомога може дати їй змогу уникнути проголошення банкрутства. Федеральний уряд у Оттаві й провінційний уряд Онтаріо заповіли допомогу, щоб не допустити до упадку цієї фірми. Вони вже розпочали різні заходи, а в першу чергу поліпшили для капіталовкладчиків і тих, що закуплять позичкові папери Мессі. Герберт Грей, федеральний міністер промислу і торгівлі, відмовився публічно заявити, до якої висоти федеральні й провінційні чинники гарантуватимуть позички для цієї фірми, але потвердив, що фінансовий стан Мессі-Ферджісон матиме вплив на цілість крайової господарки й тому офіційні чинники будуть інтервеніювати. Фірма має тепер понад 1,5 більйона боргу.

ЗБІҐНЄВ БЖЕЗІНСКІ, дорадник президента Картера у справах крайової безпеки, заявив приятелям, що державний секретар Едмунд Маскі ледве чи діб'ється успіхів, коли він вимагатиме від Президента зміни політики у другій каденції і евентуального звільнення своїх найближчих дорадників. Ці міркування Бжезінського підтверджують також інші дорадники Картера кажучи, що Президент ніколи не висловлював невдоволення з праці своїх співробітників, тимбільше з діяльности Бжезінского.

Участь українців у Інтернаціональному фестивалі в Кентоні

Вже п'ятий рік в Кентоні, Огайо, відбувається Інтернаціональний фестиваль, у якому бере участь і українська група. Наша громада в Кентоні дуже маленька, але ми все таки стараємося брати участь там, де тільки можемо сказати щось корисне про Україну. Під час таких фестивалів маємо такі відділи: український мистецько-виставковий павільйон, мистецьку частину, станок писання писанок і кухню.

В мистецько-виставковому павільйоні завжди пишається мапа України, і вона дає нагоду господарям павільйону розповідати про політичний і економічний стан в Україні і про її історію та культуру.

Найперше фестивалі розпочинаються парадою, в якій беруть участь всі етнічні групи, які цього бажають. Після цього відвідувачі йдуть оглядати виставкові павільйони та приглядаються виступам різних національностей або користуються кухнями різних етнічних груп. Кухня звичайно приносить фінансові прибутки фестивальним комітетам для покриття видатків.

Під час паради українська група цього року — в суботу, 20-го вересня — мала велику писанку, що разом із підставкою, на якій її везлося, є вісім стіп височини. Ця писанка чарувала очі тисяч глядачів і за неї ми вдячні Українському фестивальному комітетові в Лорейні, Огайо, що нам писанку випозичив для паради. Студенти, які її робили, заслуговують на признання за її мистецьке виконання; а Ларисі Музичці — голові Кентонського комітету, Орисі Панасюк, Степанові Гаврилюкові та панству Малакій-Кендрик слід подякувати за уможливлення такого випозичення писанки: одні подбали про дозвіл позичити, інші зайнялися її бережним перевозом і відвезенням тощо.

Не менше приваблював глядачів наш павільйон, який таки збирає найбільше цікавих. Нам, організаторам, приємно слухати, коли відвідувачі говорять, що такого павільйону, як український, не має ніхто. Вони цікавляться, де такі речі можна купити. А речей було тут багато і прегарні, завдяки Тетяні Сілецькій з Лорейну, яка не тільки допомогла позичити писанки, але дала свої власні експонати, збільшуючи цим різноманітність вигляду нашого павільйону.

Параду, як і минулого року, організувала з умінням Христина Малакій-Кендрик. В мистецькому павільйоні на протязі двох днів працювали й давали пояснення: голова к-ту Л. Музичка, О. Панасюк, Галина Прищепа, адв. Дарія Русин, Василь Коцюруба та Анна Печенюк. Павільйон прикрашував традиційний весільний коровай, про який треба було раз-у-раз пояснювати гостям. Його спекла неперевершена в печінні короваїв Анастасія Жабінська.

Недалеко українського павільйону була розташована естрада для виступів, де протягом двох днів представники різних національностей зі своєї культури показували щось своє, цінне і унікальне. Українці тут описувалися писанками і розписом їх, які демонструвала гостя, молода фармацевтка Галина Малюца, розповідаючи також про бандуру, на якій гарно грала і співала.

В суботу 20 вересня, увечері виступив новозорганізований танцювальний ансамбль „Верховина" з Акрону, Огайо, під керівництвом Орисі Цибик. У цей ансамбль входять також танцюристи — діти від п'яти-шести років віку і вище. Глядачі, зачаровані маленькими потішними виконавцями, нагороджували їх радісними оплесками.

В цей же вечір учасники фестивалю мали нагоду слухати двох бандуристів із Клівленду — Миколу Дейчаківського і Юрка Форіона, які зіграли інструментальні композиції і проспівали під акомпаньямент собі кілька пісень. Голоси в них гарні, гра на бандурах дуже добра, неукраїнська публіка, хоч не розуміла слів, оплескувала їх щедро. Для українців було насолодою їх слухати.

В неділю, 21-го вересня, по полудні та ввечорі, з великим успіхом виступив ансамбль „Веселка" з Піттсбургу, Пенн., під керівництвом Маркіяна Комічака, сина відомих громадян, інж. Михайла й Анни Комічаків, які приїхали також до Кентону.

Так, як і в минулому, починаючи з 1976-го року, гостював у нас на протязі чотирьох років славний ансамбль „Полтава" з Піттсбургу, Пенн., під керівництвом Люби Глютковської й приносив насолоду глядачам, а нам, українцям, велику радість і добру славу за таке танцювальне мистецтво, то так і тепер — ансамбль „Веселка" користувався великим успіхом у глядачів, які не шкодували їм оплесків. Цей ансамбль складається з дітей шкільного віку, — серед них також були найменші милі й потішні, — із студентів коледжів та вже градуантів. Ентузіязм публіки був великий, їх вітали оплесками, вставши з місць.

В минулому — слід пригадати — виступав тут ансамбль „Запорожці" з Шерон, Пенн., під керівництвом Керол Ворони, про який ми і досі пам'ятаємо із захопленням.

Варто зауважити про важливість кухні на таких імпрезах. В роках, у яких ми не мали кухні, нам не було чим покрити видатки, зв'язані з участю у фестивалі, особливо ж завжди коштовне спроваджування танечних груп здалеку. Завдяки ж жертвенній праці кількох пань з кентонської громади, кухня на останньому фестивалі, як і на кількох інших, дала нам добрий прибуток. Серед тих, які найбільше трудилися, є Ольга Опришко-Метьюс, кухонний референт і зв'язкова між Інтернаціональним фестивальним комітетом і кухонним відділом при українському к-ті, і Марія Бабич, одна з найкращих кулінарних знавців і умільців в нашій громаді.

В програмовій книжці фестивалю, що приготовляється кожний рік до його відкриття, українці закупили сторінку, на якій голова подала короткі відомості про Україну і рецепт — як це передбачено в такій публікації — одного із наших тортів. Ця сторінка була ілюстрована мапою України, її державним гербом-тризубом, а до перепису на торт був намальований торт з українським візерунком, що його виконав маляр-мистець Богдан Малакій. Не можна поминути і працю зв'язкової Українського к-ту до Інтернаціонального фестивального комітету Галини Прищепи, яка бездоганно виконувала свою функцію на протязі місяців. Багато праці вклали Василь Коцюба і його сини — Василь, мол. і Володимир, щорічно транспортуючи на фестиваль і назад великі речі транспортовим їхнім автом.

Тож, як бачимо, і цього року кентонська громада зробила корисну для українського доброго імени працю, завдяки кільканадцятьом активним членам громади, а особливо завдяки голові Ларисі Музичці — людині не абиякого організаторського хисту. Вже в році 1977-му, коли життя тодішнього голови Комітету бл. п. інж. Василя Печенюка догорало від немилосердної хвороби, Лариса Музичка погодилася стати діючою головою, щоб фестиваль таки відбувся з українською участю. Після того першого успіху її вже офіційно вибрали головою. Маючи широкі зв'язки і знайомства як з українцями, так і з місцевими й позамісцевими мешканцями цього терену, Лариса Музичка має можливість зробити багато більше, ніж могла б, мабуть, зробити інша особа, тому і відбувся такий тут успішний український виступ на Інтернаціональному фестивалі цього року і перед тим.

Успішно відбувся XXI Конгрес СУСК-у

В днях від 21-го серпня цього року відбувся 21-ий річний конгрес Союзу Українського Студентства Канада (СУСК). Наради конгресу пройшли в діловому дусі в приміщеннях Альбертського університету в Едмонтоні. Прибуло понад сто студентів з цілої Канади, щоб узяти участь у дискусіях, семінарах і пленарних засіданнях, що мали намітити напрям студентської паці в Канаді на цей рік. Вісімдесят двоє з них були уповноваженими делегатами студентських клюбів. У конгресі брала участь також значна кількість професорів, представників громадських організацій, членів громади та урядових представників.

Конгрес висловив подяку попередній управі, головою якої був Дмитро Якута, студент другого року юридичного факультету. Також конгрес вибрав нову упаву, яку очолює Михайло Марин, студент четвертого року політичних наук в Торонтонському університеті. Під час першої пленарної сесії також було обговорено й одобрено ряд нових завдань, між ними питання про бюлетень „Студент" і питання ЦеСУС-у.

Основною темою конгресу було питання: „Наша громада". Українська громада в Канаді тепер перебуває на переходовому етапі, де нова генерація, народжена в Канаді, скоро перебиратиме керівництво громадських організацій. Конгрес зупинився саме над сучасними проблемами нашої громади в сферах політики, культури та соціяльних відношень.

Проблематика переходу генерацій важлива не тільки тому, що прибуде нове провідництво, а тому, що ціла суть нашої громади також міняється. Сьогодні понад вісімдесят відсотків українців Канади народжені тут. В основному вони мають сучасне технічне знання та перебувають у більших містах Канади. Конфлікт полягає в тому, що праця українських організацій цього не віддзеркалює. Делегати обговорили питання ролі студентства у розв'язанні проблеми відповідної участи молодих українців у зорганізовному житті і те, як найкраще дійти до того, щоб праця наших організацій віддзеркалювала дійсне становище українців у Канаді.

Семінари почались у п'ятницю вранці. Програма відзначалася високою якістю, цікавістю і різноманітністю доповідей. Нижче подаємо перелік основних доповідей: д-р Я. Петришин, Андрій Макух та Роман Петришин доповідали про історію українців у Канаді. Про політику говорив адвокат Петро Саварин — колишній голова Консервативної партії в Альберті. Про мистецтво говорив артист Петро Шостак із Вікторії, а про кінотеатр — Галя Кучмій з Монтреалю. Про українську пресу говорили Нестор Макух, колишній редактор газети „Студент", і Роджер Чарест, який недавно отримав дозвіл від комісії радіо й телебачення Канади зформувати першу багатомовну радіостанцію в Едмонтоні.

В продовженні конференції з цікавими доповідями виступали д-р Іван Лисяк-Рудницький та Богдан Кравченко, які говорили про сучасний стан в Україні. Відбулися жваві дискусії на всіх засіданнях, а особливо під час панелю „Церква й наша громада", на якій виступали д-р Манолій Лупул — директор Канадського Інституту Українських Студій — та студенти богослов'я православних і католицьких віровизнань.

Перше пленарне засідання також відбулося в п'ятницю. Делегати вибрали комісії та Президію в складі: Марко Міненко (Вінніпеґ) — предсідник; Дана Бойко (Торонто) — заступник предсідника; Дем'ян Гоголь (Едмонтон) і Христина Бурденюк (Едмонтон) — секретарі.

Ввечорі відбувся бенкет, присвячений українським піонерам і відзначенню сімдесятип'ятиріччя існування провінції Альберти. Присутня на бенкеті була група українських піонерів. Між ними був дев'яносторічний Микола Филипс (він змінив прізвище, коли був у війську під час Першої світової війни), син Івана Пилипова, першого українського поселенця в Канаді, який відкрив альбертський район „Една-Стар".

Віцепрезидент СУСК-у Давид Лупул у спеціяльному зверненні висловив подяку українським піонерам за їхню працю та відданість Канаді. Голова сенату Альбертського університету Джін Форест привітала гостей на бенкеті.

Головним промовцем на бенкеті був адвокат Лаврентій Дікур, голова Канадської Федерації Українських Професіоналістів і Підприємців та предсідник Канадської Консультативної Ради в справі багатокультурности, дорадчого тіла для Міністра багатокультурности. У своїй доповіді адвокат Дікур підкреслив великі досягнення українців у минулому, але мав деякі застереження щодо майбутности нашої громади, доказуючи цифрами, що українці скоро будуть на двадцятому місці поміж етнічними групами в Канаді. Далі він гостро осудив Комітет Українців Канади (КУК) тому, що він не виконує свій обов'язок. На думку адвоката Дікура, українська громада в менших містах і селах Канади слабо зорганізована, а українські справи перед урядом мало порушені.

Після бенкету масово прибула едмонтонська молодь на забаву; грала едмонтонська оркестра „Думка". Господарями бенкету були координатори конгресу Оксана Винницька та Дарія Макревич — члени екзекутиви СУСК-у.

Сесії продовжувалися в суботу вранці. О годині 9:30 ранку було передано на відео програму про українського політв'язня Данила Шумука, яка раніше передавалась на програмі Сі Бі Сі „Фіфт естейт".

На запрошення СУСК-у Раїса Мороз, колишня учасниця правозахисного руху в Україні, перший раз прибула до Едмонтону та взяла участь у сесії з студентами. Перекладачем був Іван Яворський з Оттави, член екзекутиви СУСК-у. Доповідь Раїси Мороз була відмічена в англомовній пресі, де порушено справу браку людських прав в Україні.

В суботу пообіді мали відбутися дебати на питання, чи Комітет Українців Канади представляє політичні, культурні та суспільні інтереси нашої громади в Канаді? З огляду на те, що комітет конгресу не міг підшукати відповідної особи, щоб обстояти неґатив цієї позиції, дебати не відбулися. Замість дебат д-р Ярослав Кальба, екзекутивний директор КУК з Вінніпеґу, пояснив працю Комітету. Колишній голова СУСК-у адвокат Андрій Семотюк представив д-ра Кальбу та подав коротку історію КУК-у.

Студенти, які були на сесії, задавали д-рові Кальбі різні запитання. Деякі висловлювали бажання зміщення централі для українців у Канаді. Також порушена була справа Шевченківської Фундації та брак підтримки для нових ініціятив сучасної української культури. Виринула гаряча дискусія.

На останніх сесіях Марко Бойцун з Торонто говорив про відношення нашої громади до України. Про багатокультурність говорили Мануел Дакоста, представник Директорату багатокультурности з Оттави, та д-р Ґірбачен Паул, провідник східньо-азійської громади в Канаді та член Консультативної Ради в справі багатокультурности. Ґірбачен Паул представив доповідь, в якій висловив побажання, щоб канадський уряд перебрав більш конкретну ролю у справах багатокультурности в Канаді. На іншому панелі в цей сам час брали участь представники молодечих організацій. Цей панель був підготовчим кроком для організування наступного подібного панелю, який відбувся на конгресі КУК-у у днях 10-12 жовтня цього року.

Увечорі в прекрасному театрі студентського союзу при Альбертському університеті відбувся фестиваль фільму. Висвітлено було фільми, відзначені різними нагородами: Галі Кучмій — „Стріткар" і „Найсильніший чоловік", та фільм Євгена Федоренка „Кожна дитина". Після висвітлення фільмів відбувся розваговий вечір у „Листер Голл". У ньому брали участь: вокальний ансамбль „Сузір'я" з Торонта, Михайло Саварин (Едмонтон) на скрипці, Роман Риточко (Торонто) і Василь Волощук (Монтреаль) на бандурі, Тарас Удод (Саскатун) і Тарас Малужинський (Тандер Бей) на інших струнних інструментах. Одночасно з висвітленням фільмів і розваговим вечором свою працю провадили різні комісії.

В неділю по обіді відбулася остання пленарна сесія конгресу, на якій дали звіти члени попередньої управи та контрольної комісії, як також слідуючі комісії, які діяли під час конгресу: конституційна комісія, яка запропонувала зміни в статуті СУСК-у; резолюційна комісія і номінаційна комісія. Після пропозицій номінаційної комісії відбулися вибори нової управи.

СУСК існує при всіх більших університетах Канади, де вчаться українці, опріч Брандон, Тандлер Бей і Судбури, але і в цих двох містах студенти тримають зв'язок з СУСК-ом і отримують газету українського студентства „Студент". В змінах у статуті ясно визначено відносини між управою СУСК-у та редакцією „Студента". СУСК як і раніш видаватиме далі газету „Студент", але делегати вважали, що інтереси студентів та української громади будуть забезпеченими тільки тоді, коли існуватиме вільне видавання газети без цензури або натиску організації. Тому редколегія „Студента" матиме забезпечену редакторську свободу.

В резолюціях була прийнята позиція щодо Центрального Союзу Українського Студентства (ЦеСУС). З огляду на резиґнацію минулого року президента ЦеСУС-у Богдана Гаргая, а найбільше з огляду на те, що конгрес ЦеСУС-у, який мав був відбутися до кінця цього літа, не був скликаний, делегати запропонували резолюцію, щоб закликати голів шістьох складових союзів ЦеСУС-у створити комітет, який скликав би конгрес ЦеСУС-у до вересня 1981-го року. Інші резолюції порушили справи структури КУК-у, Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті і проблеми недостатньої допомоги сучасним українським еміґрантам і людських прав. Щодо останньої порушеної справи було вирішено послати телеграму страйкуючим польським робітникам. Проголошені резолюції будуть надруковані у вересневому числі газети „Студент".

Нова управа, обрана конгресом на один рік, міститься в Торонто та складається з таких осіб: президент — Михайло Марин, віцепрезидент-багатокультурности — Григорій Гамара (Торонто); віцепрезидент-людських прав — Михайло Боцюрків (Оттава); віцепрезидент-культурних справ — Леся Марущак (Саскатун); віцепрезидент - зв'язків і видання — Соня Марин (Торонто); віцепрезидент західньої Канади — Юрко Самоїл (Едмонтон); віцепрезидент центральної Канади — Марко Міненко (Вінніпеґ); віцепрезидент східньої Канади (Ніягара) — Петро Филипович (Віндзор); віцепрезидент східньої Канади (Лорентіл) — Василь Білинський (Монтреаль); екзекутивний координатор — Дарія Маркевич (Едмонтон); секретар — Лариса Роговська (Торонто); скарбник — Володимир Ціховлас (Торонто); колишній президент — Дмитро Якута (Едмонтон); представник до КУК-у — Марко Міненко (Вінніпеґ); координатор Конґресу — Дана Бойко (Торонто); координатор випускників — Ірка Шарабун (Едмонтон); Контрольна комісія — Віра Гуцуляк (Торонто), Леся Безначук (Монтреаль) і Браєн Великаголова (Реджайна).

Під час конгресу редколегія „Студента" вибрала на голову Марка Фербея, студента мистецтва при Альбертському університеті. Рішено, що місцем видавництва „Студента" залишається далі Едмонтон.

Після конгресу тридцять шість делегатів вирушили в зорганізовану триденну мандрівку в гори біля Банф в Альберті. Інші мали нагоду познайомитися з „Селом української культурної спадщини" біля Едмонтону та побачити українські околиці Веґервіл, Мандер, Мірнам та Една-Стар. Усі повернулися додому з оптимізмом до дальшої студентської праці.

Говорить Регенсбурґ

Понад три місяці тому в українській пресі появилися дописи про вдалу зустріч абсольвентів Регенсбурзької гімназії на Союзівці. Сьогодні подаємо до відома нашому заголові, а передусім колишнім жителям Ґанґгоферзідлюнґу в Регенсбурзі, що в часі згаданої зустрічі серед певного числа присутніх, колишніх членів таборової управи та громадських діячів, постала думка, щоб існування табору в Регенсбурзі задокументувати, як виразник живучости нашого народу в певному часі його історії. Спонукою до такого думання були моменти: ми є свідками, як культурні народи стараються передати грядучим поколінням кожний вияв їхнього життя; хоч від того часу минуло 30 літ, то „печатлива журба" „старшого брата" й дотепер не може забути нашої невдячности й ще дотепер совєтська преса переповнена різними епітетами про тих „зрадників родини", які після війни не послухали закликів повертатися на родіу.

Якщо мова про Регенсбурґ, то загальнознано, що вже майже тисяча літ тому Україна мала живі звязки з Ратісбоною - Регенсбурґом, чи ж таке буйне життя українців в тому місті в новіших часах мало б пропасти для історії?

На цей момент звернув увагу одному з учасників, який літ п'ять тому відвідував це місто, молодий німецький священик, парох церкви св. Віта, який скритикував нашу неувагу і прямо вимагав, щоби „якщо українці не дбають про свою історію, то вони з вдячности за дозвіл користуватися цим храмом Божим повинні залишити для історії цієї церкви записки про їхнє релігійне життя у цій церкві.

У подібній незручній ситуації знайшовся колишній посадник оселі, коли після 30 літ, під час принагідної несподіваної зустрічі колишній відпоручник IPO і наш приятель п. Гільц здивувався, що нарід, який виявив в несприятливих умовинах стільки конструктивного духа, не спромігся для майбутнього добра українського імени записати своїх осягів.

Маючи на увазі повищі мометни, члени Ініціятивного комітету, створеного в часі зустрічі на Союзівці, перевели в вакаційному часі особисті опити в більших еміґраційних скупченнях Америки і Канади з колишніх жителів оселі, які колись займали на ній провідні позиції. Знайшовши одностайну піддержку з дуже важливою заввагою — „але робіть це скоро, щоби не було запізно", — члени Ініціятивного комітету відбули наради 22-го і 23-го серпня у Вайлвуді, Н.Дж., та створили Комітет колишніх жителів оселі Регенсбурґ, до якого покищо входять: Я. Сербин — голова; М. Бойко — секретар; І. Фаєвців — перший заступник; М. Утриско — другий заступник і організаційний референт, В. Клиш — третій заступник; М. Кавка — скарбник; М. Голуб — представниця жінок; І. Масник — представник колишніх учнів гімназії в Регенсбурзі; М. Нагірна, М. Мелешко, Т. Дурбак — референти інформації; О. Кушнір — референт публікацій і головний редактор запроєктованого Альманаху; І. Волянський — представник на Европу. В ході дальшої організаційної праці Комітет буде доповнюватися. До контрольної комісії запрошено о. Б. Ганушевського, І. Мулу і Р. Припхана.

Подаючи такий стан до публічного відома (наступні наші повідомлення будемо подавати в формі обіжників), закликаємо:

Український Регенсбурзький табір, на підставі обсервацій якого американський Державний департамент виробляв собі прихильну опінію про всіх переміщених осіб, мусить знайти належне місце для нашої власної історії та залишитися свідоцтвом доброго українського імени між чужими.

Ясно, що задумані нами пляни зможемо зреалізувати при співпраці якнайбільшого числа осіб, тому наше перше головне прохання до колишніх жителів оселі: голосіться самі, подаючи заваги, проєкти, поради тощо відносно успішної реалізації задуманої нами праці, та подайте нам адреси ваших рідних і приятелів.

Всю кореспонденцію просимо посилати на адресу секретаря Комітету: M. Boyko, 483 Howellton, Orange, Conn. 06477. USA.

„МЕТА" — на сторожі української родини

У середу, 1-го жовтня ц.р., у Філядельфії відбулося річне засідання дирекції та керівників Центрального Бюра Українських Подруж „Мета". Вичерпний звіт із діяльности цієї установи зложив керівник канцелярії мгр Володимир Масюк. У біжучому році користуються із послуг Центрального Бюра 56 жінок і 35 чоловіків. Це — в більшості, кандидати середнього віку. Між ними є тільки незначне число молоді, переважно дівчат, в тім — кілька молодих українок із Польщі.

Відділи „Мети" в різних країнах задовільно працюють та самостійно полагоджують усі справи. На випадок трудноощів при доборі відповідного кандидата вони пересилають такі зголошення до централі. Найактивнішими є відділи в Лос Анджелесі, ЗСА, і Торонто, Канада. Успіх праці залежить від кількости бюр та зголошень. Діяльність центрального бюра має харитативний характер. Його скромною фінансовою базою є добровільні датки свідомих громадян, що ними покриються видатки на канцелярійні прибори та багату переписку. Проведено докладну контролю книговодства й знайдено все в зразковому порядку. Після жвавої дискусії намічено плян праці на майбутнє, що включатиме теж більше оголошень в пресі.

Дирекція стверджує, що: 1. „Мета" від сімох років є безперебійним моральним захисником української родини в розсіянні та в Україні за посередством Ватиканського радіо; 2. Безупинна пресова акція „Мети" скріпила українську родину та зменшила кількість мішаних подруж, обмежуючи їх вбільшості до української периферійної молоді, зв'язаної тільки біологічно з нашою спільнотою; 3. Українська молодь нерадо користається із безпосередніх послуг „Мети", але під впливом її переконливої аргументації у пресі в переважаючій більшості шукає українських партнерів до подружнього життя. Зокрема, це робить організована молодь, яка винесла з родинного дому любов до української церкви та нашого народу; 4. До часу, коли Українська Церква, громадські та виховні установи беззастережно стануть на захист української родини, „Мета" буде нести тягар моральної відповідальности за дальшу її долю у розсіяні, а посередно і на рідних землях; 5. Висловлює подив і глибоку пошану для невтомного чемпіона української родини інж. Омеляна М. Тишовницького, ім'я якого стало відомим тут і на батьківщині; 6. Висловлює сердечне признання за ідейну та безкорисну працю на протязі семі років на пості керівників ЦБУП „Мета" подружжю мгрові Володимирові та Наталії Масюкам.

Спільними силами української організованої спільноти зумімо зберегти кращу молодь для світлого прийдешнього української нації.

За Дирекцію ЦБУП „Мета"
д-р. Микола Ценко — голова, проф. Олександер Татомир — член.

Пройшло десять довгих років

Воно буває різно. Часто, дуже часто буває так, що, поховавши колись дуже дорогу і працьовиту особу, яка багато зробила і для громади, про неї цілком забудуть. Як це і з докором сказав наш Великий Кобзар: „Наносили землі та й додому пішли, і ніхто й не згадає." Буває і так, що і немає кому покійного чи покійної поховати. Але буває, що сотні авт формують жалобну моторкаду і сотні народу відводять покійного чи покійну в Бозі на вічний спочинок, і пам'ять про цю особу триває. Згадують її в родині; згадують її щораз друзі і говорять про неї ті, які довгі роки з тією людиною трудилися на суспільній і національній ниві.

Десять років тому великий здвиг народу відводив Ірину Гнатів-Кратко на вічний спочинок на українському кладовищі у Бавнд Бруку. Громада була прибита смутком, бо відійшла від неї передчасно ще молода, життєрадісна і трудолюбива Ірена. Вона ще могла була жити для своєї громади, а передусім для своєї родини ще дуже довгі роки. Хоч немає людини незаступимої, однак завжди остається питання, чи однаково вартісною одиницею можна заступити того, хто відійшов? Незавжди, і по Ірені залишилася пустка і її постійно згадує її родина, друзі й громада.

Ні її муж Василь, ні її сини, Юрій і Роман, Ірени не забули, і живуть в тіні споминів про неї, бо була вона взірцевою і прикладною дружиною і матір'ю.

Не завуло її і близьке коло друзів, родини Семанишиних, Галіїв, Яворських, Чировських, Басняків, Кухів і других, які рік-річно зустрічалися в різних домах для плекання товариського життя за Ірениної приявності серед них, і дальше зустрічаються, і в своїх розмовах згадують тих, що від них відійшли, а серед них — Ірену Гнатів завжди щирим і люблячим словом.

Живучими і спогади і пам'ять про Ірену серед багатьох організацій, в яких вона брала дуже активну участь, як містоголова або організаційна референтка, чи як член управи в іншому ще характері. Вона побіч своїх родинних зайнять дружини і матері, побіч щоденної праці на хліб насущний мала завжди ще час працювати в Українському Конґресовому Комітеті, в Союзі Українок, Народному Домі, Клюбі Матерів при парафіяльній школі св. Івана Хрестителя, в Пласті, в Пласприяті та інших. Різні національні імпрези: 22 Січня, Перший Листопад, свято Тараса Шевченка, День Матері, не могли обійтися без активної роботи незабутньої Ірени.

Ірена Гнатів залишила нас вже давно, але тільки подумати, скільки вона була б ще зробила для громади, коли б її Всевишній не був покликав до себе.

Спомини про неї все живі, бо вона була незвичайно потрібною скрізь у громаді й уміла прикрашувати іншим життя.

Ось хоча б такий спогад Ірини Басняк, дуже близької подруги покійної в рік по її смерті: „Обдарована добрим голосом, вона співала і в хорі „Трембіта" та й стала і членом його управи. Згодом зорганізувала вона і жіночий квартет „Калина", якого вона була душею, вправді вже на короткий час, і подумати, що вона вміла на все знайти час і охоту й енерґію".

Тому і не диво, що згадали її передчасний відхід з цього світу її друзі десять років по смерті св. п. Ірени Гнатів.

М. Чировський

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЯСКРАВІ ОСЯГИ УКРАЇНСЬКИХ СПОРТОВЦІВ У 1980 РОЦІ

В центрі Султан Рахманов — чемпіон Олімпіяди у важкій атлетиці.

Рік 1980 буде вписаний на сторінках історії українського спорту золотими літерами, адже в цьому році українські спортовці по обидвох сторонах „залізної завіси" брали участь у двох різних олімпіядах, на яких здобули особливі успіхи. Про виступи українських спортовців, активних у системі УСЦАК у цьогорічній „Вільній Олімпіяді" в Етобіко-Торонто, Канада, ми вже звітували на сторінках „Свободи". Пригадаємо тільки, що на цій „Вільній Олімпіяді" збірна українців, не будучи заступлена в ділянці кульової стрільби, здобула 11 золотих, 8 срібних і 7 бронзових медалів і таким чином у показнику табелі ігор зайняла загальне друге місце.

Саме завдяки згаданій ділянці, в якій бракувало наших стрільців, збірна латвійців випередила нашу збірну на три золотих і чотири срібні медалі і через це зайняла перше місце.

Про „Вільну Олімпіяду", що відтепер відбуватиметься кожних чотири роки аж до часу, поки українські спортовці, як і спортовці усіх поневолених народів червоною Росією, зможуть виступати на світових олімпіядах самостійно під своїми прапорами, обширно писала канадська преса; заговорили про причини її організації в канадській телевізії й радіо.

Про доцільність та преважливість для українського національного спорту й української визвольної справи „Вільної Олімпіяди" не доводиться багато говорити. Досить згадати, що про це вже були примушені заговорити слуги російських окупантів в україномовній совєтській пресі. В останньому числі англомовної рептильки „Нюз Фром Юкрейн" був перекладений насквіль на організаторів „Вільної Олімпіяди", що їх КҐБ наказав облити болотом.

Завдяки радіо „Голос Америки", „Свобода" та Канадському радіо про „Вільну Олімпіяду" почули в Україні, довідалися теж українські спортовці. Вістка про „Вільну Олімпіяду" між українськими олімпійцями з того боку мала особливе значення. Приневоленим переходити безнастанні приготування до Олімпіяди, при цьому переходячи безглузді перемивання мозку, вістка про „Вільну Олімпіяду" значно підсилила бажання цілого ряду цих спортовців бути собою, бути в першу чергу українцем, українкою та задемонструвати це бажання перед цілим вільним світом.

Вже від багатьох років чолові українські спортовці хоч і з великою обережністю вимагають виступати на міжнародній спортовій арені окремо, подібно, як це мають можливість робити збірні Польщі, Мадярщини, Болгарії й інших сателітних країн. Адже Україна — член та ще й основник Організації Об'єднаних Націй, член ЮНЕСКО й інших міжнародних організацій. До цього ж в Олімпіяді, наприклад, беруть участь навіть спортовці такої країни як Пуерто Ріко!

Чому українські спортовці мусять забирати місця в збірній російським спортовцям? Очевидно російські спортові політруки всіма можливими й неможливими засобами не допускають до бажання українських спортовців відділитися.

Як показують цьогорічні висліди Олімпіяди, спортовці з України в загальному показнику табелі зайняли третє місце після Східньої Німеччини — 42 золотих, 36 срібних і 42 бронзових медалів; та Росії, якщо її брати без медалів спортовців поневолених народів, 22 золотих, 26 срібних і 14 бронзових медалів; спортовці з України здобули 17 золотих, 16 срібних і 10 бронзових медалів. Дальші місця зайняли: Болгарія, відповідно — 8—16—16; Мадярщина — 7—10—15; Польща — 2—14—15; тощо.

Список спортовців з України, що здобули в 22-ій Олімпіяді в Москві медалі:

ЗОЛОТІ

(легка атлетика)

1. Юрій Сєдих (Київ) мет молотом — 81.80 метра (світовий рекорд),
2. Володимир Кисельов (Кременчук) стусан кулею — 21.35 м (світовий рекорд),
3. Надія Олізаренко (Одеса) біг 800 м — 1:53.50 (світовий рекорд),
4. Надія Ткаченко (Донецьке) п'ятизмаг—5,083 т.;

(важка атлетика)

5. Султан Рахманов (Дніпропетровське) вага—кляса 110 кілограмів — 440 кг (олімпійський рекорд);

(вільна боротьба)

6. Анатолій Білоглазов (Київ) кляса 52 кг,
7. Сергій Білоглазов (Київ) кляса 57 кг,
8. Ілля Мате (Донецьке) кляса 100 кг;

(клясична боротьба)

9. Генадій Корбан (Київ) кляса 80 кг,
10. Олександер Колчинський (Київ) кляса понад 100 кг;

(плавання)

11. Сергій Фесенко (Київ) 200 метрів метеликом — 1:59.76,
12. Олександер Сидоренко (Жданов) 400 м вільним стилем — 4:22.89 (олімпійський рекорд);

(веслування)

13. Сергій Пострєхін (Херсон) 500 м, поодинокий кану — 1:53.37;

(кінний спорт)

14. Віра Мисевич (Київ) на коні „Плот";

(фехтування)

15. Володимир Смирнов (Київ) рапіра, індивідуальний змаг;

(яхти)

16. Валентин Манкін і Олександер Музиченко — „Стар";

(ручний м'яч)

17. Л.Бобрусь-Порадник, Н. Шерстюк, З. Турчин, Т. Макарець-Кочергіна, Л. Карлова, О. Зубар, Л. Одинокова, Н. Лук'яненко — усі з Києва, і Лутаєва-Берзіна із Запоріжжя (тренер — І. Турчин з Києва).

Крім цих індивідуальних олімпійських чемпіонів до здобуття золотих медалів причинилися слідуючі українські змагуни в дружинових змаганнях: Володимир Чухрай разом з білорусом В. Парфеновичем здобули дві золоті медалі „Каяком" 500 метрів і 1,000 м;
Віктор Погановський з Миколаєва в кінному спорті на коні „Топка";
Віктор Сидяк у фехтувальній чвірці;
Богдан Макуць зі Львова в гімнастиці чоловіків;
Стелля Захарова з Києва в жіночій дружині;
Тетяна Прохоренко і Ніна Зюськова в легкоатлетиці в штафеті 1,600 м;
Павло Ледньов зі Львова в п'ятиборстві.

СРІБНІ

(легка атлетика)

1. Василь Архипенко (Донецьке) біг 400 м — 48.86,
2. Євген Івченко (Київ) хід 50 км — 3:56.32,0,
3. С. Крачевська (Одеса) стусан кулею — 21.42 м;

(важка атлетика)

4. О. Первій (Донецьке) кляса — 75 кг — 357.5 кг;

(плавання)

5. В. Довган (Харків) — 100 м на спині — 57.63,
6. С. Фесенко (Київ) — 1500 вільним стилем — 15:14.30,
7. О. Чаїв (Донецьке) — 1500 м вільним стилем — 15:14.30;

(веслування академічне)

8. Жінки: вісімка, усі з України з Києва,
9. Жінки: чвірка, усі з України (Миколаїв),
10. М. Довган і Ю. Шапочка (обоє з Києва) — двійка — 6:50.50,
11. В. Якушка (Миколаїв) індивідуально — 7:11.66;

(бокс)

12. В. Савченко (Дніпропетровське) вага 75 кг,
13. В. Дем'яненко, вага 60 кг,
14. В. Мирошниченко (Донецьке) вага 51 кг,

15. Б. Ісаченко (Київ) — фехтування;

16. С. Пострехін (Херсон) кану 1000 м 4:13.53;

БРОНЗОВІ

1. Є. Івченко (Харків) легкоатлет 50 км хід 3:56.32.0;
2. В. Підлужний (Донецьке) скок в далечінь — 8.18 м;
3. Т. Скачко (Київ) скок в далечінь — 7.01 м;
4. Ю. Тамм (Київ) мет молотом — 78.96;
5. Н. Олізаренко (Одеса) біг 1500 м — 3.59.6;
6. П. Ледньов (Львів) сучасне п'ятиборство — 5382;
7. Б. Крамаренко (Київ) греко-римська боротьба, вага 62 кг;
8. В. Долгов (Харків) плавання 100 м на спині — 57.63;
9. О. Яцкевич (Львів) боротьба джудо, вага 86 кг;
10. Чоловіки: академічне веслування вісімка, усі з України — 5:52.66.

Ряд українських спортовців здобули срібні і бронзові медалі в дружинових спортах: кошиківці, копаному м'ячі, водному польо й інших.

Я — український спортсмен!

Не зважаючи на безконечні „лекції" мозкоперемивання і погрози КҐБ, українські спортовці продовжують вперту, хоч обережну боротьбу за свої права і прагнення репрезентувати Україну окремо. Прагнення великої більшости 93-ох спортовців, які в цьому році взяли участь у збірній російсько-комуністичної імперії в 22-ій Олімпіяді, виявив ясно і недвозначно перед спортовими журналістами всього світу Султан Рахманов з Дніпропетровська після своєї тріюмфальної перемоги. Він у найважчій вазі підніс 440 кг, встановивши новий Олімпійський рекорд. Коли цього силача покликали до гурту світових журналістів і попросили до слова, то Султан у перших своїх словах заявив: „Я — український спортсмен!"

Султан Рахманов народився в м. Туркалі в далекому Узбекістані, де його українка мати, заслана в Середню Азію, одружилася з узбеком. По закінченні війни Рахманові повернулися в Україну і поселилися в Дніпропетровську, де вчився, виростав і тренувався у славного українського тренера Бровка молодий Султан.

Як це так? У вас східнє обличч'я? — допитувалися кореспонденти світової преси. Султан одначе відповів: „Серце і ніжність я перебрав від матері-українки, яку тяжка доля занесла в країну мого батька узбека. Силу і витривалість передав мені батько; безстрашність — обоє".

Тією відкритою заявою Султан справив неабияку несподіванку аґентам КҐБ і викликав здивування між численними журналістами світу — головно вільного світу, — які до цього часу, на жаль, були сліпі й глухі на ці справи та безглуздо повторяли за хитрими російськими спортовими політруками, що всі спортовці в збірних СССР — це росіяни.

Про гордість і осяги українських спортовців все частіше змушена писати совєтська і сателітська преса. І так у київській „Спортивній газеті" з суботи, 9-го серпня ц. р., з нагоди так званого „дня фізкультурника" під наголовком „Це пісня моя і твоя, друже!", між іншим, читаємо: „...Горді сьогодні й спортсмени нашої республіки. Виступаючи пліч-о-пліч з кращими атлетами всіх братніх республік, вони внесли вагомий вклад у загальну перемогу колективу СССР, при чому в ряді випадків вихованці спортклюбів України здобували й по дві медалі. Так вийшло, що в особистих і командних змаганнях 38 спортсменів республіки завоювали 39 золотих медалів, ще 16 атлетів — 18 срібних нагород, а ще 15 наших післанців — 18 бронзових відзнак. Не лише рідний край, а увесь світ славить сьогодні легкоатлетів Юрія Сєдих, Надію Ткаченко (в часі Олімпіяди її ім'я зрусифікували і вона звалася „Надєждою". — прим. О. Т.), Володимира Кисельова, плавців Сергія Фесенка й Олександра Сидоренка, фехтувальника Володимира Смирнова і борця Іллю Мате, яхтсмена Валентина Манкіна і штангіста Султана Рахманова — всіх героїв XXII Олімпіяди"...

„Слово Польське" з Вроцлава з вівтірка, 19-го серпня ц.р., у статті „Україна спортова", між іншим, писало: „Репрезентанти України належали до найактивніших учасників закінченої Спартакіяди Народів СССР. В окремих дисциплінах навіть домінували. Приготовляються вони дуже інтенсивно до наступних Олімпійських Ігрищ, яких також будуть господарями, адже в столиці України Києві будуть розіграні елімінаційні змагання з груп турніру копаного м'яча. Спортовці України від років належать до найсильніших спортовців совєтських екіп. На останніх Ігрищах в Інсбруку і Монтреалі вони здобули аж 69 медалів, у цьому 26 золотих, 23 срібних і 20 бронзових... Високий рівень українського спорту, то вислід досконалої вишкільної праці в таких осередках як Київ, Львів, Харків і Одеса. В сучасності активно вправляє спорт 14 мільйонів жителів України, отже — щочетвертий мешканець республіки...". Подібні статті і репортажі про сучасний спорт в Україні появляються в чехо-словацькій, мадярській і східньо-німецькій пресі.

Прославлювання і вирізнення українських спортовців сателітською пресою турбує російських спортових політруків, бо ці вирізнення ще більше підсилюють намагання цих спортовців репрезентувати спортову Україну, принаймі окремо, як це мають можливість робити значно слабші спортовці згаданих сателітних країн.

ЛЕМКІВСЬКІ ВІРШІ Є. ГАРАСИМОВИЧА

Варшава, Польща. — Український тижневик, який появляється у Варшаві „Наше Слово" поінформував, що внедовзі появиться збірка лемківських віршів Єжи Гарасимовича під назвою „Весілля русалок". Автор добре знає й шанує українську мову, літературу і культуру, — пише газета. Мандруючи бескидськими горами, буваючи у селах де живуть тепер поляки, Гарасимович зібрав багатий матеріял, який опісля використав у своїх поезіях про Лемківщину. Його вірші такі, як „Вдова з Бескиду", „Ступосяни", „Травень у Карпатах", „Лютовиська", „Ех, наш гетьман Сагайдачний" — наповнені культурно-історичними ремінісценціями, яскравими лемківськими пейзажами тощо, — відмічує „Наше Слово".

Реакція на події...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

У самій же Польщі тиск проти робітників і інтелігенції зростає. Уряд і партія докладають усіх зусиль, щоб їх ізолювати одних від одних, не допустити до співпраці поміж ними. Реєстрація незалежної профспілкової централі „Солідарність" яка була тимчасово дозволена, „заки суд її легально зареєструє", натрапляє на нові труднощі. Розв'язання урядової централі профспілок також зависло у повітрі.

Тим часом партія втискає в ряди відділів „Солідарности" щораз більше агентів і провокаторів як для здобування інформацій, так і для підготовки підривних акцій зісередини. Одночасно з тим всі засоби масової інформації індоктринують і своїх і чужих, що незалежні профспілки в Польщі співпрацюють з закордонними „агентурними централями".

Все це, хоч це далеко не все, вказує, що ані Москва, ані її сателіти не поступилися справедливим вимогам робітників, а тільки ступили „крок назад" і готують потрібні засоби та чекають на пригожу хвилину, щоб згідно зі своєю доктриною і випробуваною практикою ступити „два кроки вперед", тобто силою розгромити те все, що здобули робітники, що здобули народи.

МАДЯРСЬКИЙ І „РАДЯНСЬКИЙ" НАРОДИ ДРУЖАТЬ

Київ. — Газета „Радянська Україна" надрукувала коротеньке повідомлення РАТАУ про те, що два „братні народи — угорський і радянський" влаштували у Львові в палаці культури залізничника „Тиждень радянсько-угорської дружби". Газета пише, що „промовці говорили про давні дружні зв'язки угорського і радянського народів, їх сьогоднішнє плодотворче співробітництво" і про „зв'язки львівських і угорських автобудівників та інших виробничих об'єднань". На вечорі виступили кандидат у члени Політбюра ЦК Компартії України, перший секретар Львівського обкому партії В. Ф. Добрик і перший секретар обласного комітету УСРП області Бараньа Янош Лукач. На цій зустрічі говорилось про різні речі, але ані словечком не згадано про „угорсько-українські" відносини, хоч зустріч відбувалася на українській землі. Державну форму УССР заступлено совєтським стандартом „радянський".

СЕРДЕЧНА ПОДЯКА

Фундація Катедри Українських Студій при Торонтському університеті має шану повідомити українську спільноту Канади й Америки, що

сл. п.

БОГДАН ОРЕСТ (ДАНКО) КОМАРНИЦЬКИЙ,

колишній студент університету в Пітерборо, який внаслідок нещасливого випадку відійшов у Вічність, став

ПОСМЕРТНИМ МЕЦЕНАТОМ Катедри.

На бажання Батьків, — замість квітів на могилу Родина, Друзі і Знайомі зложили пожертви на потреби катедри такі громадяни: Л. В. Комарницькі (батьки) 400.00; працівники Пляза Готелю 200.00; по 100.00: Клюб Укр. Підприємців і Професіоналістів Торонта, Український Студентський Клюб, Торонто, С. Б. Дніпро, З. Б. Комарницькі (США), А.Р. Комарницькі (США), Р. Чолкан, Ю. Клюфас, Сільвер Скай Ко.; по 50.00: М. Б. Комарницькі, Н. Комарницький, І. Бардин, О. Бісик (США), О. Комарницький (США), д-р Є. Т. Волощуки, д-р М. Дулин (США), д-р М. А. Ковальські, Н. О. Винницькі, д-р І. Я. Мороз, д-р Р. Л. Паттени; М: Сявавко 40.00, Б. О. Винники (США) 35.00; по 30.00: П. Сливка (США), Ю. Е. Рудницькі (США); по 25.00: М. Р. Королюки, д-р Ю. Данилів, М. Мигик, д-р В. Х. Болюбаші, Діксон, Ґордон Ко., М. Турянська (США), Х. Андерсон, О. В. Миськові (США), Д. Кільнер, М. Івасиків, Р. Д. Тирнбрідж; по 20.00: Ю. А. Татарські, А. Р. Кордуби, М. М. Кавки (США), І. Винник (США), М. Волощук, Брантс Ко., Фалліс Трейдінґ; по 10.00: І. Дичок, Є. Мельник, Р. Г. Спас, І. Боровець, Б. Болюбаш, М. Стогринець, Кенбвех, М. Д. Дюенс, Г. Д. Квінс, Л. Винницька, М. Кордюк; по 5.00: С. Гнатів, Р. Івасиків, А. Пелех, І. Мазуренко. Зложено разом: 2,834.10.

Дирекція Фундації Катедри Українських Студій, висловлює цією дорогою глибоке співчуття Батькам Л. В. Комарницьким і водночас складає щиросердечну подяку всім Жертводавцям, які актом своєї пожертви увіковічнили пам'ять Дорогого Сина Богдана і прикладного Громадянина нашої спільноти.

ДИРЕКЦІЯ КАТЕДРИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ
620 Spadina Ave., Toronto, Ont., Canada, M5S 2H4

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 26-го жовтня 1980 року, у вечірніх годинах, упокоївся в Бозі, на 80-му році життя,

бл. п.

АНДРІЙ ПАНЬКІВ

підстаршина УГА, член УВО, ОУН, УПА та довголітній в'язень польських тюрем.

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J., у вівторок, 28-го жовтня 1980 р., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 29-го жовтня 1980 року, о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
дружина — АНАСТАЗІЯ
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

В глибокому жалю і смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 22-го червня 1980 року, несподівано, помер наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО І СИН

бл. п.

РОМАН ЦІЦЯЛА

проживши 56 р., нар. в с. Лисиничі, коло Львова, Україна.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибиті:
дружина — ПАВЛИНА
дочка — ІРЕНА
син — МИХАЙЛО з родиною
Старенький БАТЬКО (88 р.)

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. д-ра Евгена Цегельського

на фонд Енциклопедії Українознавства 50.00 долярів складає

д-р Ераст БУРАЧИНСЬКИЙ

Ділюся сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що з Волі Всевишнього, відійшов у Вічність, 9-го жовтня 1980 року

бл. п. мґр прав

ІЛЛЯ ЧАБАН

народжений 30-го липня 1895 року, учасник Визвольних Змагань, старшина УГА.

ПАНАХИДА за спокій Його душі відбулась в похоронному заведенні в неділю, 12-го жовтня 1980 р.

ПОХОРОН відбувся 13-го жовтня 1980 р. в церкві Непорочного Зачаття в Сан Франсіско, Кал.

Горем прибита — дружина — МИХАЙЛИНА

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що по довгій і тяжкій недузі, упокоївся в Бозі, в Мюнхені,

наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДО І ВУЙКО

бл. п. інж. лісник

МИХАЙЛО МАРТИНЕЦЬ

проживши 86 років, учасник Визвольних Змагань в рядах УГА і довголітній управитель митрополичих дібр в Перегінську, Галичина.

Горем прибиті:
син — ІВАН в Німеччині
внуки — МИХАЙЛО і ҐАБРІЄЛЯ
сестрінки:
МИРОСЛАВА МОЛДОВАН з чоловіком ДМИТРОМ
НАТАЛІЯ ШЕЙФЕР з донькою СТЕФАНІЄЮ в ЗСА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Друзями, Колеґами і Знайомими, що відійшов з волі Всевишнього у Засвіти, 15-го вересня 1980 року

бл. п. інж.

ВАЛЕРІЙ ЕРАСТІВ

народжений в Катеринодарі на Кубані, 14-го березня 1894 р., абсольвент Української Господарської Академії в Чехо-Словакії.

ПОХОВАНИЙ 27-го вересня 1980 р. на міському цвинтарі Оклайн у Філядельфії, Па.

В смутку —

КОЛЕҐИ:

ГОРДІЄНКО НІЛА	СІМЯНЦЕВ ВАЛЕНТИН
ГОРДІЄНКО ГАВРИЛО	ЛЕСЯ БЕЗБОРОДЬКО
ЖУРЖА ІЛЬКО	ЮСТИНА ДАНИЛІВ
СЛОНСЬКИЙ ІВАН	ЯКИМ ДАНИЛІВ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

відбудеться

у церкві св. Володимира у Філядельфії, Па.
5-та вулиця Північ, ч. 6740

27 жовтня 1980 р., о 9-ій годині ранку

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що у суботу, рано, 25-го жовтня 1980 року, відійшла від нас у Вічність, на 85-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ГЕРЦИК

ПАНАХИДА — у неділю, 26-го жовтня 1980 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Thomas Quinn, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y

У понеділок, 27-го жовтня 1980 р. Тіло Покійної буде перевезене до Bath, N.Y., де відбудеться ПОХОРОН у вівторок, 28-го жовтня 1980 р., на місцевому цвинтарі.

Горем прибиті:

дочки:
АННА МУЛИК з чоловіком АНТОНОМ
ОЛЬГА БРОДИН з чоловіком БОГДАНОМ
сини:
БОГДАН з дружиною БЕВЕРЛІ
СЕМЕН, ОСИП та ЕВГЕН з родинами (в Україні)
внуки:
ЯРОСЛАВ МУЛИК з дружиною ЯРОСЛАВОЮ та дітьми: ІГОРЧИКОМ, МАРТУСЕЮ І СЯНЕЮ
СТЕФАНІЯ ҐІССОНА з чоловіком ТАМОМ та дітьми: АНДРІЙКОМ, ХРИСТИКОМ І ТАНЕЮ
МИКОЛА БРОДИН з дружиною ХРИСТЕЮ
РОМАН БРОДИН
ДЕРЕЛЛ, ДЕРЕН І ДЖЕФ ГЕРЦИК
та ближча і дальша Родина

Вдова

(Закінчення зі ст. 2-ої)

треба видобути якнайбільше грошей — це були живі. окремі індивідуальності, які треба було зрозуміти. Так як цю жінку з гарним пресумним обличчям. Глипнула теж на картки з цінами: одна суконка коштувала двадцять долярів, друга тільки вісім.

Коли жінка приміряла обидві суконки, Ганна сказала: „На мою думку, ви краще виглядаєте в тій білій з пастелевими квітками. І матеріял, і фасон, зовсім не зраджують того, що вона коштує всього вісім долярів.

У сумовитих карих очах блиснула ясна іскорка: „Спасибі за раду, бо я теж так думала. Хоч у мене обмаль грошей, я хотіла б виглядати пристойно. Я вдова". — наче пояснювала причину своєї незаможности.

За неписаними, та строго контрольованими законами крамнички, продавчиням невільно було „гаяти часу" на приватні розмови з клієнтками; тих, хто вирішив купити, треба було скерувати до каси й присвятити увагу наступним, та Ганна цього не вчинила. Сумовиті очі дивилися на неї так, наче б шукали зрозуміння. Жінка шепнула: „Мій покійний чоловік був органістом у костьолі. Люди казали, що він грав з особливим чуттям, вкладав душу в музику." У голосі забреніло почуття колишньої гідности, часткою якої вона, як дружина, втішалася. Мабуть тоді вона не купувала найдешевшої суkенчини у дешевій крамниці... "Та щастя все буває коротке, мій чоловік помер проживши всього сорок років".

Непомітно змахнула сльозинки. „Тепер він грає вже не людям, але самому Господеві". І, спустивши голову, повільною ходою пішла до каси. Ганні до болю хотілося її якось розрадити, та всі слова, які знала, були б банальністю, яка інколи межує з нетактом. А вже найбільшим з них було б побажати жінці, що купила сукню на весільне прийняття „бавтеся добре", бо кароока ніяк не була схожа на „веселу вдовичку".

Довгий час Ганні не сходили з думки сумовиті очі та слова, та будні й турботи їх згодом прислонили. Щойно за кілька місяців жінка знову зайшла до крамниці, і вже від порога шукала очима Ганну. Побачивши її, прибігла як до доброї знайомої, яку бажається зустріти. Цим разом її личко ясніло. „Я хочу купити накидку, яку вдягається поверх одягу до фізичної праці. Мені пощастило дістати нову роботу. В університеті". І, щоб не було непорозуміння відносно пишного звучання, скоренько додала: „Це праця прибиральниці. Та в порівнянні з попередньою, вона знаменита! Мені будуть платити аж три доляри й сімдесят центів на годину, платні вакації, платні святочні дні, забезпечення на випадок недуги, ну й всякі інші "френдж бенефітс". Уявіть собі, що я буду заробляти круглих дві тисячі долярів річно більше, як на попередній праці. Я така щаслива, я так страшенно радію!"

На обличчі продавчині Ганни, немов у дзеркалі, відбилася така сама радість. „Я тішуся разом з вами", — сказала ніжно. „Щасти вам, Боже на все добре!"

Ганна провадила жінку до прилавка, де були потрібні їй накидки, й думала: „Як мало, як страшенно мало, потрібно сумним і вбогим людям до щастя! Так, як цій вдові, яка, мабуть, не маючи нікого близького, ділиться і смутком, і радістю з майже незнайомою продавчинею. Чи вона інтуїтивно відчула, що я її розумію?"

Бо кароока жінка не знала — не могла знати, що

Відкриття мистецької ґалерії у Лос Анджелесі

У п'ятницю, 10-го жовтня цього року, Дарія Чайківська офіційно відкрила тут свою мистецьку ґалерію, яка міститься при українському Культурному Осередку і відкрита щодня.

Довгі роки пані Дарія влаштовувала покази шедеврів українського мистецтва на всіх міжнародних виставках в Лос Анджелесі з великим успіхом, як і дуже похвальними коментарями у неукраїнськомовній пресі. Її виставки було згадано в музейних хроніках. Вони давали змогу не-українцям запізнатися з мистецтвом України, як і можливість придбати його шедеври не тільки українцям, але й неукраїнцям, котрі радо купували малюнки, різьби і писанки.

Мрією пані Дарії було мати власне підприємство, відкрите для публіки кожного дня. І ця мрія увінчалася успіхом. Відкриття постійної мистецької ґалерії відбулося під звук вистрілюваних корків шампанського.

На перший погляд, вся кімната ґалерії виглядала, як зачарований кутик мистецької частини української душі далеко — тут, на чужині. Колірні картини сучасних мистців грали каскадами веселки, сіножатей, озер, церков і танкових угруповань. В ґалерії є запрезентовані: В. Беднарський — кераміка; Б. Божемський — олії, темпери, дереворити; Олекса Грищенко — літографії; Слава Гнатів — акварелі; Яків Гніздовський — дереворити; Христина Головчак Діберрі — дереворити; Любомир Гуцалюк — олії; Петро Капшученко — скульптура; Анатолій Коломиєць — акварелі; Юліян Крайківський — пропам'ятні друки; Орест Поліщук — акварелі; Катерина Кричевська Росандіч — акварелі; К. Шонк-Русич — емалії; Надія Сомко — олії; Тирс Венгринович — дереворити; Тимостокль Вирста — акрилики.

Усміхались до гостей повнолиці лялі привітно, прибрані в пишні строї народної ноші. Різьби манили очі своїми витонченими визерунками. Кераміка вабила пукатими формами. Виструнчена бандура запрошувала вдарити палко гопака на її струнах і вичарувати піснею горде минуле самостійного існування Української Держави.

Тонко і прицизійно вимальовані писанки моргали так чарівно до присутніх, так кокетливо, що прямо тяжко було пройти байдуже біля них. Вони як би просили: "візьми мене зі собою" — а їх мова була дуже переконлива, що годі було опертися спокусі.

А ось, притулившись до полички, стоїть різьблена файка з довгим цибухом. Біля неї висять червоні правдиві, товсті або дрібненькі, коралі, горді зі своєї краси і значности. зподальше від них висять різьблені дерев'яні коралі, пишні зі свого взору. Ця комбінація викликає візію вусатого козака з чубом і люлькою в зубах, що пихкає запашним тютюнцем, що виріс на чорноземі, а поруч — дівчина рум'яненька, круглолиця в червоному намисті. Дерев'яні коралі належать вже до модерного часу.

Вишивки мали свій власний куток. Вони цвіли маками, рожами, волошками і достойними лініями ґеометричних з'яв. На горішній поличці пишався майстерно вироблений орел з розпростертими крилами до лету. Він робив враження, що ось — ось злетить у вільний могутній лет, може в Україну з привітом від її дітей на чужині, котрі привезли зі собою мистецьку душу рідного чорнозему і бережуть її як святість на чужині.

Лишаючи казкову кімнату небуденних шедеврів, входимо до приміщення, заставленого прибраними столами з іжею, на яких виструнчилися солодкі торти і рум'яні хрустики. Доріжка до столів заставлена по боках вазонами квітів. А які вони пишні і так гарно грають з червоними обрусами на столах.

У гутірці, при перекусці, присутні довідались що пані Дарія плянує постійно (приблизно кожного місяця) відмічувати іншого мистця і його працю. Для відкриття ґалерії, Д. Чайківська вибрала серію літографій найбільшого репрезентативного артиста-маляра Олеси Грищенка, піонера модерного мистецтва. Видруковано інформативний каталог про мистця. В цей спосіб вона хоче поширити на Заході знання про українську образотворчість.

На відкриття прийшло багато чужинців, котрі люблять і цінять українське мистецтво. Пані Дарія вибрала догідний час для відкриття своєї ґалерії, бо Різдво вже не за горами, — час на дарунки. Ми всі повинні зробити собі приречення, що на святочні дарунки купуємо щось із шедеврів українського мистецтва. Хай стіни наших хат прикрашують образи праці наших мистців. Це буде достойний жест для українського мистецтва.

Оля Муць

Ютика коледж розбудовує Центр етнічних студій

У вівторок, 30-го вересня ц.р., відбулося засідання Дорадчої ради Центру етнічних студій в Ютика коледжі, на якому президент коледжу д-р Т. Шелдон дав огляд заходів коледжу в минулому академічному році встановити постійний Центр етнічних студій.

Ця перша спроба етнічних семінарів у минулому році в загальному була успішна і Ютика коледж вирішив поширити програму етнічних семінарів у цьому році, всупереч відмови в одержанні державних фондів на цю ціль.

Президент д-р Шелдон підкреслив успішність кількох семінарів, в тому й українського, про який висловився д-р Е. Нессар, директор Центру етнічних студій, що цей семінар був на високому академічному рівні. В 1981 році, в другому семестрі, в програмі Ютика коледжу є передбачений поширений український семінар, який, як і в минулому році, буде проводити д-р Теодозія Савицька, яка є також членом Дорадчої ради Центру етнічних студій.

При цій нагоді доцільно подати інформацію про успішний перший український семінар в Ютика коледжі, що дало нам змогу продовжувати, і то в поширеній програмі, українські лекції. В першу чергу, треба підкреслити несподівано велике число учасників — 24, в той час, коли семінарі інших, більших за українську етнічних груп не могли відбутися з браку зацікавлення ними.

Для порівняння варто згадати, що у польському семінарі взяло участь 35 осіб, а в Ютиці живе коло 30 тисяч поляків, та й в околиці також багато. Українців в Ютиці є не більше одної тисячі, а в околиці може вдвічі стільки. Ці порівняння самі за себе говорять.

Заслуговує на увагу, що одна чверть учасників українського семінара — це американці неукраїнського походження, половина — українці, народжені в Америці, перше і друге покоління, а ще одна чверть - це українці-емігранти після Другої світової війни. За виїмком одного мешканця Ютики, всі учасники з другої групи були з місцевостей, далековіддалених від Ютики.

Яка ж це була цікава, а ще більше цінна зустріч із уродженцем Америки, близьким родичем композитора Миколи Колесси, інж. Михайлом Колессою, що був учасником нашого семінара. Інж. Михайло розказав присутнім про його випадкову зустріч під час поїздки в Україну з незнаним йому, але близьким родичем, композитором Миколою Колессою, з яким та з його родиною інж. Михайло нав'язав близький контакт.

Інж. Михайло поділився з учасниками семінара своїми враженнями з України, що дуже зацікавило присутніх, а також висвітлив фільми та показав прекрасні знімки зі Львова та Києва.

Іншим цікавим учасником семінара був близький родич зі сторони мами єпископа Сотера Ортинського, Еміль Цмайло з дружиною Дорті, які живуть тридцять миль від Ютики, але не пошкодували труду бути присутніми на кожній лекції. Еміль Цмайло точно знає усі споріднені з Ортинськими роди та місцевості, з яких вони походять. Родина Цмайлів приносила показати гарну родинну пам'ятку — портрет єпископа Сотера Ортинського. Рівнож були інші учасники з цієї групи, переважно учительки, які були дуже зацікавлені усім, що почули та гордилися, що в Ютика коледж мають український семінар. Ці всі учасники були з далековіддалених місцевостей.

У програмі викладів був короткий огляд історії України, історія української еміґрації, з особливою увагою на важливість ролі української церкви, українскі організації, шкільництво, українське мистецтво та інші інформації з історії української культури. Кожна прочитана коротка інформація була ілюстрована відповідними прозірками, чи образами, бо диспозиції інструкторки були всі модерні "слухово-зорові" апарати, що робили лекції дуже цікавими та різноманітними. Тут напрошується думка — якщо б такі влаштування були в школах українознавства в українських осередках, тоді учні не нудьгували б, радо і легко засвоювали б знання побаченого і почутого.

Мапа України і тризуб були кожного разу на головній стіні викладової залі. На останній лекції усі присутні дістали течки з матеріялами про Україну.

Учасники українського семінара американського роду зі здивуванням довідалися, що Україна — це не Росія, що Галичина — це не Польща, та що Україна має таке саме право і бажання на самостійну державу, як всі інші нації. Для них цей семінар був дуже інформативним. Мабуть, не буде перебільшенням сказати, що українці, уродженці Америки, виявили справжнє глибоке зацікавлення лекціями, що вони й висловлювали особисто, але це можна було легко побачити і відчути кожного разу і це давало велику приємність, мабуть, обопільну — для учасників і для інструкторки.

Цей семінар дав їм можливість краще познайомитися з українською спадщиною і глибше зрозуміти багато аспектів української культури та відчути своє етнічне коріння, що його так інтенсивно шукає американська людина.

При цій нагоді Ютика коледж складає подяку усім, що подарували англомовні книжки для бібліотеки коледжу.

Т.С.

Відбулися наради...

(Закінчення зі стор. 1)

Софії, проф. Старосольський, мгр Дражньовський.

В програмовій частини "Зустрічі" порушено у трьох доповідях справи стану організованости мирянства Північної, Центральної та Південної Америк. З цікавіших фактів треба подати, що активізація мирянства в Арґентині привела до того, що представники мирянства є на впливових місця у нарадах єпископату, чого ще нема в нашій дійсності, не зважаючи на те, що традиційно мирянство з України, і взагалі у Східній Церкві — мало далеко більше значення, ніж на Заході.

В часі нарад проводу Федерації "Унум Омнес" найбільше уваги присвячено вирішенню студійної теми і рішено розглянути основно проблематику сучасної родини, яка в модерному світі є в розкладі. Як матеріяли до роздумів мають служити документи сучасного Синоду Владик, що саме відбувається у Римі. Про пересланння матеріялів подбає Секретаріят. Знову ж національні асоціяції мають подати Ґенеральній асамблеї у наступному році свої короткі спостереження, що повинні бути опрацьовані разом у певній синтезі.

Загальні збори мають відбутися у Фатімі, Портуґалія, в жовтні у зв'язку із останнім традиційним річним паломництвом. З огляду на позитивну оцінку праці президії, не передбачається нових кандидатур, а з передбачених членів Екзекутивного бюра звичаєво уступає половина (каденція українського делеґата передбачена ще на дальших три роки).

Із передбачених звітів асоціяцій — за браком часу — звітували тільки польський і український делеґати — перший з огляду на актуальні події у Польщі, а проф. Янів — у зв'язку із триваючими переслідуваннями Церкви в Україні та з близьким Тисячоліттям християнства. При інформації про підготовку до Тисячоліття, вказано, що український мирянський і науковий світ настоюють на екуменічному святкуванні.

Щодо положення Церкви в Україні, в часі доповіді роздано спеціяльні тексти звернення Патріярха Йосифа, виготовленого з нагоди цьогорічного Конґресу "Церква в потребі" у німецькому містечку Кеніґштайні біля Франкфурту, а саме: передано заінтересованим німецький ориґінал та підготовлені переклади на французьку й англійську мови.

На кінець інформації проф. Янів повідомив про традиційний молитовний похід у дні 1-го листопада із синхронізованою хвилиною молитви за переслідуваних на рідних землях і за відродження віри та Церкви в Україні, прохаючи присутніх поширити звичай серед своїх спільнот.

Наради відбувалися в дуже доцільно уладженому реколекційному домі в центрі католицького університетського міста — недалеко Вашінґтонської катедри. Крім дуже вигідних мешкань і харчівень є в тому домі викладові залі та клюбові кімнати. В домашній — просторій — каплиці правилися св. Літургії, при чому одну служив архиєпископ Вашінґтону у сослуженні із присутніми на нарадах отцями. Одна св. Літургія була в катедрі. Один день був присвячений огляданню Вашінґтонських урядових будівель і музеїв.

Участь української делеґації була уможливлена — як і минулими роками — дотацією українського Владики Платона — Екзарха Німеччини, а річну вкладку до "Унум Омнес" вплатила головна управа СУК "Провидіння". Представник "Голосу Америки" мав із українським делеґатом інтерв'ю про висліди нарад у Вашінґтоні, як теж про пляновану українсько-польську наукову конференцію у Мюнхені на тлі міжнародних зустрічів УВУ.

ЛИСТОПАДОВИЙ АПЕЛЬ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. — В п'ятницю, 31-го жовтня ц.р., о год. 8-ій вечора, тут в залі парафії Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі при 6810 Бродвю відбудеться, заходом Українських Злучених Організацій — Відділу УККА в Клівленді, Першолистопадовий Апель з нагоди 62-ої річниці Листопадового Чину і проголошення Західньо-Української Народної Республіки. Перед цим святковим зібранням о год. 7:30 вечора у каплиці названої парафії духовенство відправить Соборний Молебень.

РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н.Й. — Громадська Рада українського села в Ґлен Спей влаштовує тут в суботу, 1-го листопада ц.р., о год. 7-ій вечора в церковній залі церкви св. Володимира, відзначення Листопадового Чину. На програму свята складаються: доповідь, виступ хору, бандуристів і декляматорів.

ДОПОВІДЬ Д-РА ОЛЕГА ФЕДИШИНА

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 2-го листопада ц.р., о год. 2-ій по полудні тут в Будинку Української Вільної Академії Наук при 206 Захід 100-та вулиця д-р Олег Федишин, професор Нюйоркського Міського університету виголосить доповідь на тему: „Польська революція — причини, проблеми та прогнози". Після доповіді — запити.